14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2003 ՈՒՐԲԱԹ 209(2894)

Ազգ
Azg
armenian daily

Ռուսաստանում արգելված է «Հումանա» եւ «Ռեմեդիա» ֆիրմաների մանկական սնունդը

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի գլխավոր պետական սանիտարական բժիշկ Գենադի Օնիշչենկոն դադարեցրել է գերմանական եւ իսրայելական «Հումանա», «Ռեմեդիա» եւ «Բեյբի Միքըր» ֆիրմաների մանկական սննդի իրացումը Ռուսաստանում: Օնիշչենկոյի ստորագրած համապատասխան նամակն ուղարկվել է երկրի բոլոր տարածաշրջաններ, այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդել են սանիտարահամաճարակաբանական պետհսկողության մամլո ծառայությունում:

Վաճառքի վրա արգելք է դրվել արտասահմանում այն երեխաների շրջանում մահացու դեպքերի գրանցման հետեւանքով, որոնք որպես կրծքի կաթի փոխարինիչ ստացել էին սոյայի հիմքի վրա այդ ֆիրմաների արտադրած մանկական սնունդը:

Ինչպես ավելի վաղ հաղորդել էր Իսրայելի առողջապահության նախարարությունը, սննդախառնուրդում չկար կրծքի երեխաներին այնքան անհրաժեշտ B1 վիտամինի բավարար քանակություն: Դրա հետեւանքով միայն նոյեմբեր ամսին այդ երկրում մահացել էր երեք մանկիկ եւ եւս 20-ը հիվանդանոց տեղափոխվել նյարդային համակարգի լուրջ հիվանդություններով:

«Ռուսաստանի հետ գործակցությունից ավելի շատ շահում ենք»

Ասաց ՀՀ պաշտպանության նախարարը

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Մասնագետները զննում են «Միգ-29»-ի ընկման տեղանքը:

Ռուսական «Միգ-29» ռազմական ինքնաթիռի վթարի հավանական պատճառը բախումն էր 2557 մ բարձրության լեռանը: Այս մասին երեկ լրագրողներին հայտնեց պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը: Նա ավելացրեց, որ ինքնաթիռը եւ օդաչուն գտնվել են վթարի հաջորդ օրը, այսինքն՝ երեկ: Օդաչուն ընկած է եղել ինքնաթիռից 30-40 մ հեռու: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարությունից ժամանել են խմբեր, որոնք պետք է հետաքննեն վթարի պատճառները:

Հայաստանի պաշտպանության նախարարի՝ կառավարության նիստին հաջորդած մամուլի ասուլիսին մասնակցելու մյուս պատճառը ռուսական ռազմահանգրվանների կոմունալ վճարները Հայաստանի բյուջեից կատարելու առնչությամբ պարզաբանումներ տալն էր: Սերժ Սարգսյանն անհասկանալի համարեց որոշ ուժերի շահարկումներն այս առիթով, նշելով, որ Հայաստանն այդ պարտավորությունն ստանձնել է 1996 թ. սեպտեմբերին կնքված պայմանագրով: Նախարարը հավաստեց, որ Հայաստանը վճարում է ռուսական ռազմակայանների հոսանքի, ջրի եւ ջեռուցման վարձերը, որոնք կազմում են տարեկան 1,5 մլն դոլար: Սակայն դա փոխհատուցվում է ռուսական կողմի առաջարկած այլ ծառայությունների դիմաց, որոնցից նշվեց միայն մեկը՝ հայ սպաների ուսուցումը Ռուսաստանում: 1996 թ. նույն պայմանագրով 1 սպայի ուսուցման համար Հայաստանը պետք է վճարեր 2,5 հազար դոլար: 2002 թ. նոյեմբերին այստեղ կուտակված պարտքը Ռուսաստանի կողմից զրոյացվեց: Սպաների ուսուցման վարձն այժմ առավելագույնը 200 դոլար է, որն ավելի կնվազեցվի: Այժմ Ռուսաստանում սովորում է 650 հայ զինծառայող: Այս, ինչպես նաեւ այն հանգամանքը վկայակոչելով, որ ռազմատեխնիկական համագործակցության առումով Հայաստանի համար հատուկ պայմաններ են ստեղծվել, Սերժ Սարգսյանը եզրակացրեց, որ մենք դրանից ավելի շատ շահում ենք: Նախարարը նաեւ ընդգծեց, որ Հայաստանի եւ Ռուսաստանի հարաբերությունները ՌԴ անվտանգության խորհրդի քարտուղարն ու պաշտպանության նախարարը բնութագրում են որպես դաշնակցային, ինչով էլ պայմանավորված է Հայաստանի համար ստեղծված հատուկ վիճակը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԳՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅՈՒՄ

Գիտանստաշրջան՝ Վահան Թեքեյանի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված

Հոգու երգիչ է Վահան Թեքեյանը, ներքին անլսելի ձայների նուրբ ունկնդիրը, հրաշալի թարգմանը: Հայաստանում եւ սփյուռքում հիմա թեքեյանական օրեր են՝ աշնանային թացությամբ: «Հայերգակ ու մարդերգակ» բանաստեղծ են համարում Թեքեյանին՝ հոգու թաքնված ապրումներով, չկարդացված սրտի ու չհասկացված սիրո տառապանքներով, «աշխարհական մենակյաց», որ մնաց այդպես էլ կիսաերկրային, կիսաերկնային, ոտքերը՝ հողին, հայացքը՝ երկնքին: Մարդու էության ողբերգական երկվության հավերժական առեղծված, որ ավելի զգայուն ապրում են բանաստեղծական հոգիները:

Երեկ Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության եւ ՀՀ ԳԱԱ Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի համատեղ գիտաշրջանը, ԵՊՀ բանասիրական ֆակուլտետի մասնակցությամբ, նվիրված Վահան Թեքեյանի ծննդյան 125-ամյակին, ինչպես նշեց գրականագետ Ագաս Եղիազարյանը, հարգանքի տուրք էր XX դարի հայ գրականության տաղանդավոր բանաստեղծի եւ նշանավոր հասարակական գործչի անմահ հիշատակին:

Նստաշրջանին բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանի բացման խոսքից հետո հաջորդաբար զեկուցումներ կարդացին բանասիրական գիտությունների դոկտորներ Վլադիմիր Կիրակոսյանը (Վահան Թեքեյանի քնարական հերոսը), Կառլեն Դալլաքյանը (Թեքեյանը հասարակական գործիչ), Վազգեն Գաբրիելյանը (Վ. Թեքեյան-Շ. Շահնուր), Արծրուն Ավագյանը (Վ. Թեքեյան «Կես գիշերէն մինչեւ արշալոյս» ժողովածուն), Ագաս Եղիազարյանը (Վ. Թեքեյան-Վ. Տերյան. առնչություններ), Բեյրութի «Սիփան» հրատարակչության տնօրեն, արձակագիր, Արամ Սեփեթճյանը («Խոսք ընդ Աստծո») եւ բանասիրական գիտությունների թեկնածու Լիլիթ Սեյրանյանը (Հավերժական ցավին տակ- Վ. Թեքեյան մարդերգակը):

Վ. Թեքեյանի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված գիտանստաշրջանի մասին ավելի հանգամանորեն՝ «Ազգի» առաջիկա համարներից մեկում:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«Հայաստանն ու Ադրբեջանն իրենք պետք է լուծեն Ղարաբաղի հարցը»

ԲԵՌԼԻՆ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ղարաբաղը երբեք Ադրբեջանի մաս չի եղել ոչ պատմական, ոչ էլ իրավական առումով, հայերն ու ադրբեջանցիները կարող են ապրել կողք-կողքի, առանց բուֆերային գոտու», նշել է այսօր Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը Բեռլինում անցկացվող գիտաժողովում, որը նվիրված է Հարավային Կովկասի խնդիրներին:

Ադրբեջանի ԱԳ նախարար Վիլայաթ Գուլիեւը կարծիք է հայտնել, որ հակամարտությունը պիտի կարգավորվի փուլ առ փուլ: Առաջին փուլում պետք է ազատվեն գրավյալ տարածքները, իսկ երկրորդում՝ որոշվի Ղարաբաղի կարգավիճակը:

Ռուսաստանի ԱԳ նախարարության ներկայացուցիչ Վլադիմիր Գուդզեւը Բեռլինում այսօր ասել է, որ Հայաստանն ու Ադրբեջանն իրենք պետք է լուծեն հարցը: Նա կարծիք է հայտնել, որ ղարաբաղյան հակամարտությունը չի կարելի համեմատել աբխազների խնդրի հետ, եւ յուրաքանչյուր դեպքում հարկավոր են ուրույն մոտեցումներ:

Ֆրանսիայում սկսվեց հեռախոսամարաթոնը

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ֆրանսիայում մեկնարկած ֆոնոթոնով այսօր սկսվեց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի մարաթոնը, որի նպատակն է ավարտին հասցնել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության «Հյուսիս-Հարավ» ավտոմայրուղու շինարարությունը:

Ինչպես հայտնեց հիմնադրամի հանրային կապերի բաժնի վարիչ Տիգրան Պասկեւիչյանը, հեռախոսամարաթոնը, որին, ֆրանսահայերից բացի, միացել են նաեւ Գերմանիայի, Հոլանդիայի, Շվեյցարիայի եւ Պորտուգալիայի հայ համայնքները, կշարունակվի մինչեւ նոյեմբերի 16-ը: Արդեն նվիրատվություններ են կատարում Հայաստանի եւ Ղարաբաղի բնակիչները:

Մարաթոնի շրջանակներում նոյեմբերի 21-ին Երեւանի Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզամշակութային կենտրոնում տեղի կունենա «Ճանապարհ դեպի ապագա» համերգ-հանդիսությունը:

Նոյեմբերի 27-ին Լոս Անջելեսում կայանալիք հեռուստամարաթոնով կեզրափակվի համահայկական մարաթոնը:

Արարատի խորհրդանիշն արդեն աշխատում է լրիվ թափով

Լրացավ Արարատի ցեմենտի գործարանի վերագործարկման 1 տարին: «Մուլտի գրուպ» կոնցեռնը, որը հսկայական ներդրումներ է կատարել գործարանում, այսօր արդեն ծրագրում է արտադրել եւ արտահանել նույնիսկ M600 եւ M700 ամրության գերբարձրորակ ցեմենտ: Ի դեպ, մինչեւ «Մուլտի գրուպի» կողմից գործարանի սեփականացումը, արտադրվել է միայն M400 որակի ցեմենտ: 1 տարվա ընթացքում ոչ միայն պահպանվել են բոլոր 1600 աշխատատեղերը եւ 170 տոկոսով ավելացել է աշխատավարձը, այլեւ ծրագրվել է մեծացնել արտադրության ծավալները եւ նույնիսկ ավելացնել աշխատավարձերը: Նոր տեխնոլոգիաների ներդրման շնորհիվ շատ մոտ ապագայում միջազգային չափանիշներին համապատասխան արտադրանքով «Մուլտի գրուպի» արտադրանքը կպատավի ԱՊՀ շատ երկրներում:

«Մուլտի գրուպ» կոնցեռնի հիմնադիր նախագահ Գագիկ Ծառուկյանին ջերմ ընդունելության էին արժանացրել ցեմենտագործները: Իսկ տարեդարձի կապակցությամբ Գագիկ Ծառուկյանը ցեմենտի գործարան բնավ էլ ծեռնունայն չէր այցելել: Բազմաթիվ նվերներ ու պատվոգրեր ստացան առաջատար ցեմենտագործները, իսկ երկարամյա արդար վաստակի համար «Բելազ» բեռնատարի վարորդը նվեր ստացավ «Գազ 2410» մակնիշի ավտոմեքենա:

Խրախուսական պարգեւների կարժանանան եւս 40 ցեմենտագործներ՝ ցեմենտի արտադրության 70-ամյակի առթիվ: Այս ամենն արդար գնահատականն է իրապես նվիրված եւ եռանդուն աշխատանքի, ինչի ամբողջության մեջ էլ արդեն մեկ տարի ծուխ է բարձրանում Արարատի խորհրդանիշ ցեմենտի գործարանի ծխնելույզից:

Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում եզրափակվում է «Հոկտեմբերի 27»-ի դատավարությունը: Մասնավորապես եւ ի վերջո Նաիրի Հունանյանը, որ արդեն որերորդ օրը ներկայացնում է իր պաշտպանական ճառը, կարծես թե այն ավարտեց, եւ դատարանը լսեց նրա վերջին միջնորդությունը:

Հունանյանը միջնորդեց, թե դատավարությունն իր ողջ ընթացքում

թյամբ, որին ոչ միայն չի մասնակցել, այլեւ ներկա չի եղել: Այնուհետեւ Գալստյանը խորհուրդ տվեց, որ եթե փաստաբան Օլեգ Յունոշեւը Արմենակյանի սպանության գործի բացահայտման հարցում հետաքրքրված էր, թող հետամուտ լիներ դրան:

Ինչեւէ, Վռամ Գալստյանն ահաբեկչությանն իր մասնակցությունը հանգեցրեց նրան, թե ինքն այնքանով է մասնակցել հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչությանը, որ եղել է ականատես:

նություն չի կատարվել, հետեւաբար չկա նաեւ զղջալու խնդիր: Ասվածին Գրիգորյանն ավելացրեց, որ ցավակցում է բոլոր տուժածներին, նրանց հարազատներին:

Պետք է իր վերջին խոսքն ասեր նաեւ Նաիրի Հունանյանը: Սակայն նա հայտարարեց, թե տեղյակ չէր երեկ վերջին խոսքն ասելու մասին, ուստի իր հետ չի բերել համապատասխան նյութերը: Եվ քանի որ Հունանյանը պիտի խոսի այսօր եւ խոսելիս երկար-բարակ պատմելու սո-

Հունանյանն ավարտեց պաշտպանական ճառը

Բայց դեռ վերջին խոսք է ասելու

խաղաղականացվել է, շատ հանգամանքներ աղավաղվել են, ուստի պետք է վերադառնալ դատաքննության փուլին: Չնայած սա ըստ էության վերջին միջնորդությունն էր, բայց դատավոր Սամվել Ուզունյանը, վերադառնալով խորհրդակցական սենյակից, մերժեց:

Այնուհետեւ, ըստ դատավարության ընթացքի, հերթը մյուս ամբաստանյալներինն էր: Ամբաստանյալներ Համլետ Ստեփանյանը եւ Աշոտ Կնյազյանը նշեցին, թե իրենց մասնակցությունն այս գործին այնպիսին էր, որ արդար դատավճռի ակնկալիք ունեն: Ամբաստանյալ Դերենիկ Բեջանյանը եւ կրտսեր Հունանյանը հրաժարվեցին վերջին խոսքի իրենց իրավունքից:

Ամբաստանյալ Վռամ Գալստյանը, անդրադառնալով Վազգեն Սարգսյանի իրավահաջորդի շահերի պաշտպան Օլեգ Յունոշեւի այն ռեպլիկին, թե Արմենակ Արմենակյանի սպանության դրվագով Գալստյանը լավ է ասի ճշմարտությունը, նշեց, որ չի կարող ասել որեւէ բան այն դրվագի կապակցու-

Ինչ վերաբերում է ամբաստանյալ Էդիկ Գրիգորյանի վերջին խոսքին, ապա, ի տարբերություն որոշ ամբաստանյալների զղջման խոսքի, Գրիգորյանը նշեց, թե պետք է որեւէ արարք գործած լինես, որ զղջաս: Այսինքն՝ եթե Գրիգորյանի մասնակցությամբ, իր իսկ խոսքերով, սպա-

վորություն ունի, ամբաստանյալն ինքը նախապես զգուշացրեց, որ խոսելու է 2 ժամ:

Հուսանք, որ Հունանյանը գոնե իր խոսքը չափավորելու հարցում, ինչպես ինքն էր իր մասին ներկայացնում, կդրսեւորի օրինապահություն:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

3.2 մլն դոլար դրամաշնորհ ԴԱՎ-ի (սպիդ) դեմ պայքարելու համար

«Գլոբալ» հիմնադրամը, հաջակցություն ԴԱՎ-ի (սպիդ) կանխարգելման ազգային ծրագրի, հաստատել է Հայաստանին հիվանդության կանխարգելման, վարակակիրների կենսապայմանների բարելավման եւ նրանց՝ հասարակությանը ինտեգրման նպատակաուղղված դրամաշնորհային ծրագիրը: 3 մլն 200 հազար դոլար արժողության ծրագիրն իրականացնող «Վորլդ վիժըն Հայաստան» կազմակերպությունն այն կյանքի կոչելու համար պատրաստ է համագործակցել բոլոր շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ, որոնք կմրցեն Հայաստանում ԴԱՎ-ի կանխարգելման եւ հիվանդների խնամքի հետ կապված ծրագիրն իրականացնելու համար, այս մասին երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսում նշեցին Հայաստանում «Վորլդ վիժընի» պատասխանատուները: Թեեւ աշխարհում հիվանդության տարածման տեմպերի համեմատ Հայաստանում թվերն այնքան էլ մեծ չեն, այդուհանդերձ, ԴԱՎ-ը մեր երկրի համար եւս լուրջ խնդիր է: Պաշտոնական թվերը նշում են շուրջ 200 վարակակիրներ, մինչդեռ ոչ պաշտոնական տվյալների համաձայն, դրանց թիվն անցել է 2000-ը:

Այս դրամաշնորհի շրջանակներում մայրաքաղաքում եւ հանրապետության մարզերում բազմաթիվ միջոցառումներ են իրականացվելու՝ ստեղծվելու են արյան ստուգման լաբորատորիաներ, մեծ տեղ է հատկացվելու տեղեկատվության տարածմանը, աշխատանքներ են տարվելու հիմնական թիրախ խմբերի՝ թմրամոլների եւ մարմնավաճառների հետ, հանրապետության 850 դպրոցներում կազմակերպվելու են դասընթացներ: Դրամաշնորհը կարող է նաեւ շարունակություն ունենալ: Առաջիկա 5 տարվա ընթացքում կարող է հասնել մինչեւ 7 միլիոն դոլարի: Իսկ «Գլոբալ» հիմնադրամը, որ պատրաստ է տրամադրել այդ գումարը, ստեղծվել է 2002 թ. սկզբին Կոֆի Անանի կողմից եւ նպատակ ունի պայքարելու մարդկությանը ներկայումս ամենաշատ սպառնացող երեք հիվանդությունների՝ մալարիայի, տուբերկուլյոզի եւ ԴԱՎ-ի դեմ:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Ընտանեկան բժիշկը փոխարինելու է տեղամասային թերապեւտին եւ մանկաբույժին

Երեկ կառավարության նիստում հաստատվել է բնակչության առողջության առաջնային պահպանման ռազմավարությունը, կազմակերպման եւ ֆինանսական նոր մեթոդների մշակման ծրագիրը: Առողջապահության փոխնախարար Հայկ Դարբինյանը նշեց, որ հիմնական առանցքային կետը ընտանեկան բժշկի համակարգի ներդրումն է: Փոխնախարարի բնութագրմամբ, ընտանեկան բժիշկը պետք է սպասարկի շուրջ 1500-2000 մարդու, ինչպես մեծահասակների, այնպես էլ փոքրերի: Ընտանեկան բժիշկը փաստորեն համատեղում է տեղամասային թերապեւտին եւ մանկաբույժին, միաժամանակ պետք է տիրապետի նեղ մասնագիտական ուղղություններին, պատասխանելով «Ազգի» հարցին, նշեց Հայկ Դարբինյանը: Մեր մյուս՝ արդյոք հնարավո՞ր է, որ ընտանեկան բժիշկը լավ տիրապետի միաժամանակ մի քանի նեղ մասնագիտացումներին, հարցին փոխնախարարն այս անգամ էլ պատասխանեց, որ լավ տիրապետել անհրաժեշտ չէ: Հարկ է պարզապես տեղյակ լինել եւ անհրաժեշտության դեպքում հիվանդին ուղարկել նեղ մասնագետի մոտ ստացիոնար բուժման:

Անդրադառնալով ջրի վարակմանը, Հայկ Դարբինյանը հայտնեց, որ այդ պատճառով վարակված հիվանդների բուժման համար պետությունը ծախսել է շուրջ 15 մլն դրամ, իսկ հիվանդների ընդհանուր թիվը կազմել է 260-270 մարդ:

«Արմենիկումի» վերաբերյալ լրագրողների հարցին ի պատասխան տեղեկացվեց, որ դա դեռեւս գտնվում է փորձարկումների փուլում, բայց արդեն օգտագործվում է 5 երկրներում:

Ա. Մ.

ԲԱՆԿԻՐՆ ՈՒ ԻՐ ՄԵՐՁԱՎՈՐՆԵՐԸ

Մարտին Հովհաննիսյան եւ Co.

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապերի եւ լրատվության վարչությունից, ՀՀ ոստիկանության ԿՀԴՊ վարչության աշխատակիցների ձեռնարկած միջոցառումների շնորհիվ պարզվել է, որ ԱԺ նախկին պատգամավոր, մինչեւ 2001 թ. «Կրեդիտ-Երեւան» բանկի խորհրդի նախագահ Մարտին Ստեփանի Հովհաննիսյանը 1998-2000 թթ. ընթացքում «Լինսի» եւ Համաշխարհային բանկի ծրագրերով հատկացված գումարներից 1.053 մլրդ դրամ եւ 350 հազար ԱՄՆ դոլար վարկ է տրամադրել իր քրոջ որդու՝ Վահագն Հայկարամի Խաչատրյանի փաստացի ղեկավարման տակ գտնվող, բայց Մարտին Հովհաննիսյանի մտերիմների անվամբ ձեւակերպված «Ագրինեքս», «Վեգետա», «Ֆիորա» եւ «Ջերմաբույս» ՍՊԸ-ներին՝ ջերմոցային տնտեսություն ստեղծելու նպատակով: Հետագայում «Կրեդիտ-Երեւան» բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պատճառով, ՀՀ կենտրոնական բանկի նշանակած ժամանակավոր ադմինիստրատոր-ղեկավար Հակոբ Մուրադի Մալխասյանն առանց գույքագրման եւ ընդունման-հանձնման ակտի, բավարար երաշխիքների ապահովման, արդեն իր տրամադրության տակ անցած «Ագրինեքս» ՍՊԸ-ի ջերմոցային տնտեսությունը ժամանակավոր կառավարման է հանձնել սեփական որեւէ միջոց չունեցող «Կենսաջուր» ՍՊԸ-ին՝ պայմանով, որ վերջինիս տնօրեն Սերոբ Բարեղամի Սարգսյանը ջերմոցներում եղած բերքն իրացնի եւ առաջացած գումարներով փակի վերը նշված ՍՊԸ-ների վարկերը: Սակայն պայմանագրով նախատեսված պայմանները չեն կատարվել, եւ «Կրեդիտ-Երեւան» բանկի ժամանակավոր ադմինիստրացիայի հանցավոր թողտվության պայմաններում յուրացվել են ծաղիկների եւ բանջարեղենի իրացումից ստացված գումարները:

ՀՀ ոստիկանության ԿՀԴՊ վարչության աշխատակիցների ձեռնարկած միջոցառումներից պարզվել է նաեւ, որ «Կրեդիտ-Երեւան» բանկ ՍՊԸ-ի գործադիր տնօրեն Ֆրունզիկ Սարոյանի թողտվությամբ բանկի վարկային վարչության պետ, բանկի խորհրդի նախագահ Մարտին Հովհաննիսյանի քրոջ որդին՝ Գերասիմ Բաբայանը 1999-2000 թթ. ընթացքում 19 դեպքով կեղծել է 17 քաղաքացիների վարկային պայմանագրերը եւ ելքի վճարման փաստաթղթերը: Նրանց անվամբ բանկի դրամարկղից դուրս է գրել 4.116 հազար դոլարի վարկ, սակայն 17 քաղաքացիներին նշված վարկը չի տրվել եւ օգտագործել է Գ. Բաբայանը տարբեր նպատակների համար:

Նախապատրաստված նյութերն ուղարկվել են ՀՀ գլխավոր դատախազություն՝ հետագա ընթացքը լուծելու համար: Սակայն գլխավոր դատախազության մամլո խոսնակ Սուրեն Ամբարյանը տեղեկացրեց, որ Մարտին Հովհաննիսյանի նկատմամբ գլխավոր դատախազությունում քրեական գործ չկա եւ հետախուզում չի հայտարարվել:

Շաբաթվա օպերատիվ տվյալներ

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապերի եւ լրատվության վարչությունից, անցած օրվա ընթացքում հանրապետությունում ձերբակալվել են ՀՀ քր. օր.-ի տարբեր հոդվածների հատկանիշներով հետախուզվող 6 անձինք՝ դիտավորությամբ առողջությանը վնաս պատճառելու, անչափահասներին հանցավոր գործունեության մեջ ներգրավելու եւ ժամկետային զինվորական ծառայությունից խուսափելու համար:

Հանրապետությունում գրանցվել է 2 ճանապարհատրանսպորտային պատահար, որի հետեւանքով զոհվել է 2 մարդ:

1-03 «Շտապօգնություն» ՊՓԲԸ օպերատիվ ծառայությունից տեղեկացրին, որ նոյեմբերի 12-ին, ժամը 15:53 րոպեին Գարեգին Նժդեհի թիվ 13 շենքի բեռնատար վերելակը պոկվել է եւ ընկել նկուղ: Վերելակի մեջ է եղել 24-ամյա Հովիկ Բալաբանյանը: Տուժածին տեղափոխել են հիվանդանոց:

Լրաքաղը՝ ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆԻ

Արտակարգ իրավիճակ Էրեբունու Ավանեսովի 2-րդ նրբանցքում

«Էլ չգիտենք ում դիմենք», ասում են զայրացած բնակիչները, «ԱՐ»-ից ու «ԱԼՄ»-ից էլ նկարահանումներ կատարեցին, բայց ոչ մի արձագանք»:

Էրեբունու Ավանեսովի 2-րդ նրբանցքի թիվ 8 շենքում արտակարգ իրավիճակ է:

Արդեն մեկ ամիս մի հսկայական փոս է գոյացել շենքի բակում, որը ծգվում է մի քանի հարյուր մետր՝ ընդգրկելով մի քանի շենքեր եւս: Սկզբում փորեցին խողովակաշարի մի հատված վերականգնելու համար: Բայց քանի որ ամբողջ խողովակաշարը տարիներ շարունակ չէր փոխվել եւ փտած էր, հատվածը վերածվեց մի քանի հարյուր մետրանոց փոսի: Երկու օր բանվորներ են աշխատել այստեղ, սակայն հիմա բոլորովին անուշադրության է մատնված տարածքը: Շենքին անմիջապես կից թիվ 28 մանկապարտեզն է, որը, բնականաբար, չէր կարող մեկ ամիս շարունակ մնալ առանց ջրի: Եվ քանի որ խողովակաշարը վնասված է, իսկ շենքի եւ մանկապարտեզի ջրամատակարարումը միեւնույն խողովակից է, ապա ջուրը լցվում է փոսի երկայնքով ու անցնում շենքի նկուղ: Երկուշաբթի առավոտյան մի երեխա է ընկել ջրով լցված փոսի մեջ: Անձրեւից թաց գետնի վրա վազող երեխան սայթաքել է եւ ընկել փոսը: Վախեցած մայրը եւ մի քանի անցորդների հաջողվել է ջրափոսից հանել երեխային:

Շենքի նկուղը վերածվել է հսկայական ջրամբարի: Դրա պատճառը ոչ միայն ջրով լցված փոսն է, այլեւ անձրեւաջրերը եւ Էրեբունու տարածքում գտնվող լիճը: Լճի ջրերը գետնի տակով ուղի են հարթում եւ շատրվանի նման դուրս ցայտում բակի քանդված տեղից:

Բնակիչների պնդմամբ, նման իրավիճակ է եղել նաեւ 1983 թ.-ին: Սակայն այն ժամանակ տարվել են համապատասխան միջոցառումներ: Հիմա եւս նրանք այս խնդրով դիմում-խնդրանք են ներկայացրել քաղաքապետարան: Մեջբերում դիմումից. «Շենքի հիմքը զրկվում է նորմային համապատասխանող իր ամրությունից: Սա մեծ վթարի կարող է հանգեցնել: Բնակիչները բազմիցս դիմել են համապատասխան մարմիններին (ԲՇՏ, ԱԻՎ), սակայն ոչ մի արձագանք: Այս խոնավության մեջ է գտնվում նաեւ շենքը մատակարարող էլեկտրաէներգիայի հսկայական վահանակը: Այս հանգամանքն ամենից շատ է հուզում մեզ»:

Թաղապետարանի աշխատակիցները սրտաբաց ընդունել են բնակիչներին, սակայն արձագանք դեռեւս չկա:

Ամենից վատ դրությունն առաջին հարկում ապրողներինն է. նրանք խոնավության եւ սառնության մեջ են, բայց դեռեւս հույս ունեն, որ «իրենց բակում էլ գարուն կգա»:

ԱՆՆԱ ՕՏԱՐՅԱՆ

Հունանյանն ավարտեց պաշտպանական ճառը

Բայց դեռ վերջին խոսք է ասելու

Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում եզրափակվում է «Հոկտեմբերի 27»-ի դատավարությունը։ Մասնավորապես եւ ի վերջո Նաիրի Հունանյանը, որ արդեն որերորդ օրը ներկայացնում է իր պաշտպանական ճառը, կարծես թե այն ավարտեց, եւ դատարանը լսեց նրա վերջին միջնորդությունը։

Հունանյանը միջնորդեց, թե դատավարությունն իր ողջ ընթացքում քաղաքականացվել է, շատ հանգամանքներ աղավաղվել են, ուստի պետք է վերադառնալ դատաքննության փուլին։ Չնայած սա ըստ էության վերջին միջնորդությունն էր, բայց դատավոր Սամվել Ուզունյանը, վերադառնալով խորհրդակցական սենյակից, մերժեց։

Այնուհետեւ, ըստ դատավարության ընթացքի, հերթը մյուս ամբաստանյալներինն էր։ Ամբաստանյալներ Համլետ Ստեփանյանը եւ Աշոտ Կնյազյանը նշեցին, թե իրենց մասնակցությունն այս գործին այնքանով էր, որ արդար դատավճռի ակնկալիք ունեն։ Ամբաստանյալ Դերենիկ Բեջանյանը եւ Կարեն Հունանյանը հրաժարվեցին վերջին խոսքի իրենց իրավունքից։

Ամբաստանյալ Վռամ Գալստյանը, անդրադառնալով Վազգեն Սարգսյանի իրավահաջորդի շահերի պաշտպան Օլեգ Յունոշեւի այն ռեպլիկին, թե Արմենակ Արմենակյանի սպանության դրվագով Գալստյանը լավ է ասի ճշմարտությունը, նշեց, որ չի կարող ասել որեւէ բան այն դրվագի կապակցությամբ, որին ոչ միայն չի մասնակցել, այլեւ ներկա չի եղել։ Այնուհետեւ Գալստյանը խորհուրդ տվեց, որ եթե փաստաբան Օլեգ Յունոշեւը Արմենակյանի սպանության գործի բացահայտման հարցում հետաքրքրված էր, թող հետամուտ լիներ դրան։

Ինչեւէ, Վռամ Գալստյանն ահաբեկչությանն իր մասնակցությունը հանգեցրեց նրան, թե ինքն այնքանով է մասնակցել հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչությանը, որ եղել է ականատես։

Ինչ վերաբերում է ամբաստանյալ Էդիկ Գրիգորյանի վերջին խոսքին, ապա, ի տարբերություն որոշ ամբաստանյալների զղջման խոսքի, Գրիգորյանը նշեց, թե պետք է որեւէ արարք գործած լինես, որ զղջաս։ Այսինքն՝ եթե Գրիգորյանի մասնակցությամբ, իր իսկ խոսքերով, սպանություն չի կատարվել, հետեւաբար չկա նաեւ զղջալու խնդիր։ Ասվածին Գրիգորյանն ավելացրեց, որ ցավակցում է բոլոր տուժածներին, նրանց հարազատներին։

Պետք է իր վերջին խոսքն ասեր նաեւ Նաիրի Հունանյանը։ Սակայն նա հայտարարեց, թե տեղյակ չէր երեկ վերջին խոսքն ասելու մասին, ուստի իր հետ չի բերել համապատասխան նյութերը։ Եվ քանի որ Հունանյանը պիտի խոսի այսօր եւ խոսելիս երկար-բարակ պատմելու սովորություն ունի, ամբաստանյալն ինքը նախապես զգուշացրեց, որ խոսելու է 2 ժամ։

Հուսանք, որ Հունանյանը գոնե իր խոսքը չափավորելու հարցում, ինչպես ինքն էր իր մասին ներկայացնում, կդրսեւորի օրինապահություն։

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

3.2 մլն դոլար դրամաշնորհ ԴԱՎ-ի (սպիդ) դեմ պայքարելու համար

«Գլոբալ» հիմնադրամը, հաջակցություն ԴԱՎ-ի (սպիդ) կանխարգելման ազգային ծրագրի, հաստատել է Հայաստանին հիվանդության կանխարգելման, վարակակիրների կենսապայմանների բարելավման եւ նրանց՝ հասարակությանը ինտեգրման նպատակաուղղված դրամաշնորհային ծրագիրը։ 3 մլն 200 հազար դոլար արժողության ծրագիրն իրականացնող «Վորլդ վիժըն Հայաստան» կազմակերպությունն այն կյանքի կոչելու համար պատրաստ է համագործակցել բոլոր շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ, որոնք կմրցեն Հայաստանում ԴԱՎ-ի կանխարգելման եւ հիվանդների խնամքի հետ կապված ծրագիրն իրականացնելու համար, այս մասին երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսում նշեցին Հայաստանում «Վորլդ վիժընի» պատասխանատուները։ Թեեւ աշխարհում հիվանդության տարածման տեմպերի համեմատ Հայաստանում թվերն այնքան էլ մեծ չեն, այդուհանդերձ, ԴԱՎ-ը մեր երկրի համար եւս լուրջ խնդիր է։ Պաշտոնական թվերը նշում են շուրջ 200 վարակակիրներ, մինչդեռ ոչ պաշտոնական տվյալների համաձայն, դրանց թիվն անցել է 2000-ը։

Այս դրամաշնորհի շրջանակներում մայրաքաղաքում եւ հանրապետության մարզերում բազմաթիվ միջոցառումներ են իրականացվելու՝ ստեղծվելու են արյան ստուգման լաբորատորիաներ, մեծ տեղ է հատկացվելու տեղեկատվության տարածմանը, աշխատանքներ են տարվելու հիմնական թիրախ խմբերի՝ թմրամոլների եւ մարմնավաճառների հետ, հանրապետության 850 դպրոցներում կազմակերպվելու են դասընթացներ։ Դրամաշնորհը կարող է նաեւ շարունակություն ունենալ։ Առաջիկա 5 տարվա ընթացքում կարող է հասնել մինչեւ 7 միլիոն դոլարի։ Իսկ «Գլոբալ» հիմնադրամը, որ պատրաստ է տրամադրել այդ գումարը, ստեղծվել է 2002 թ. սկզբին Կոֆի Անանի կողմից եւ նպատակ ունի պայքարելու մարդկությանը ներկայումս ամենաշատ սպառնացող երեք հիվանդությունների՝ մալարիայի, տուբերկուլյոզի եւ ԴԱՎ-ի դեմ։

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Ընտանեկան բժիշկը փոխարինելու է տեղամասային թերապեւտին եւ մանկաբույժին

Երեկ կառավարության նիստում հաստատվել է բնակչության առողջության առաջնային պահպանման ռազմավարությունը, կազմակերպման եւ ֆինանսական նոր մեթոդների մշակման ծրագիրը։ Առողջապահության փոխնախարար Հայկ Դարբինյանը նշեց, որ հիմնական առանցքային կետը ընտանեկան բժշկի համակարգի ներդրումն է։ Փոխնախարարի բնութագրմամբ, ընտանեկան բժիշկը պետք է սպասարկի շուրջ 1500-2000 մարդու, ինչպես մեծահասակների, այնպես էլ փոքրերի։ Ընտանեկան բժիշկը փաստորեն համատեղում է տեղամասային թերապեւտին եւ մանկաբույժին, միաժամանակ պետք է տիրապետի նեղ մասնագիտական ուղղությունների, պատասխանելով «Ազգի» հարցին, նշեց Հայկ Դարբինյանը։ Մեր մյուս՝ արդյոք հնարավո՞ր է, որ ընտանեկան բժիշկը լավ տիրապետի միաժամանակ մի քանի նեղ մասնագիտացումների, հարցին փոխնախարարն այս անգամ էլ պատասխանեց, որ լավ տիրապետել անհրաժեշտ չէ։ Հարկ է պարզապես տեղյակ լինել եւ անհրաժեշտության դեպքում հիվանդին ուղարկել նեղ մասնագետի մոտ ստացիոնար բուժման։

Անդրադառնալով ջրի վարակմանը, Հայկ Դարբինյանը հայտնեց, որ այդ պատճառով վարակված հիվանդների բուժման համար պետությունը ծախսել է շուրջ 15 մլն դրամ, իսկ հիվանդների ընդհանուր թիվը կազմել է 260-270 մարդ։

«Արմենիկումի» վերաբերյալ լրագրողների հարցին ի պատասխան տեղեկացվեց, որ դա դեռեւս գտնվում է փորձարկումների փուլում, բայց արդեն օգտագործվում է 5 երկրներում։

Ա. Մ.

ԲԱՆԿԻՐՆ ՈՒ ԻՐ ՄԵՐՁԱՎՈՐՆԵՐԸ

Մարտին Հովհաննիսյան եւ Co.

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապերի եւ լրատվության վարչությունից, ՀՀ ոստիկանության ԿՀԴՊ վարչության աշխատակիցների ձեռնարկած միջոցառումների շնորհիվ պարզվել է, որ ԱԺ նախկին պատգամավոր, մինչեւ 2001 թ. «Կրեդիտ-Երեւան» բանկի խորհրդի նախագահ Մարտին Ստեփանի Հովհաննիսյանը 1998-2000 թթ. ընթացքում «Լինսի» եւ Համաշխարհային բանկի ծրագրերով հատկացված գումարներից 1.053 մլրդ դրամ եւ 350 հազար ԱՄՆ դոլար վարկ է տրամադրել իր քրոջ որդու՝ Վահագն Հայկարամի Խաչատրյանի փաստացի ղեկավարման տակ գտնվող, բայց Մարտին Հովհաննիսյանի մտերիմների անվամբ ձեւակերպված «Ագրինեք», «Վեգետա», «Ֆիորա» եւ «Ջերմաքույս» ՍՊԸ-ներին՝ ջերմոցային տնտեսություն ստեղծելու նպատակով։ Հետագայում «Կրեդիտ-Երեւան» բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պատճառով, ՀՀ կենտրոնական բանկի նշանակած ժամանակավոր ադմինիստրատոր-ղեկավար Հակոբ Մուրադի Մալխասյանն առանց գույքագրման եւ ընդունման-հանձնման ակտի, բավարար երաշխիքների ապահովման, արդեն իր տրամադրության տակ անցած «Ագրինեք» ՍՊԸ-ի ջերմոցային տնտեսությունը ժամանակավոր կառավարման է հանձնել սեփական որեւէ միջոց չունեցող «Կենսաջուր» ՍՊԸ-ին՝ պայմանով, որ վերջինիս տնօրեն Սերոբ Բարեղամի Սարգսյանը ջերմոցներում եղած բերքն իրացնի եւ առաջացած գումարներով փակի վերը նշված ՍՊԸ-ների վարկերը։ Սակայն պայմանագրով նախատեսված պայմանները չեն կատարվել, եւ «Կրեդիտ-Երեւան» բանկի ժամանակավոր ադմինիստրացիայի հանցավոր թողտվության պայմաններում յուրացվել են ծաղիկների եւ բանջարեղենի իրացումից ստացված գումարները։

ՀՀ ոստիկանության ԿՀԴՊ վարչության աշխատակիցների ձեռնարկած միջոցառումներից պարզվել է նաեւ, որ «Կրեդիտ-Երեւան» բանկ ՍՊԸ-ի գործադիր տնօրեն Ֆրունզիկ Սարոյանի թողտվությամբ բանկի վարկային վարչության պետ, բանկի խորհրդի նախագահ Մարտին Հովհաննիսյանի քրոջ որդին՝ Գերասիմ Բաբայանը 1999-2000 թթ. ընթացքում 19 դեպքով կեղծել է 17 քաղաքացիների վարկային պայմանագրերը եւ ելքի վճարման փաստաթղթերը։ Նրանց անվամբ բանկի դրամարկղից դուրս է գրել 4.116 հազար դոլարի վարկ, սակայն 17 քաղաքացիներին նշված վարկը չի տրվել եւ օգտագործել է Գ. Բաբայանը տարբեր նպատակների համար։

Նախապատրաստված նյութերն ուղարկվել են ՀՀ գլխավոր դատախազություն՝ հետագա ընթացքը լուծելու համար։ Սակայն գլխավոր դատախազության մամլո խոսնակ Սուրեն Ամբարյանը տեղեկացրեց, որ Մարտին Հովհաննիսյանի նկատմամբ գլխավոր դատախազությունում քրեական գործ չկա եւ հետախուզում չի հայտարարվել։

Շաբաթվա օպերատիվ տվյալներ

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապերի եւ լրատվության վարչությունից, անցած օրվա ընթացքում հանրապետությունում ձերբակալվել են ՀՀ քր. օր.-ի տարբեր հոդվածների հատկանիշներով հետախուզվող 6 անձինք՝ դիտավորությամբ առողջությանը վնաս պատճառելու, անչափահասներին հանցավոր գործունեության մեջ ներգրավելու եւ ժամկետային զինվորական ծառայությունից խուսափելու համար։

Հանրապետությունում գրանցվել է 2 ճանապարհատրանսպորտային պատահար, որի հետեւանքով զոհվել է 2 մարդ։

1-03 «Շտապօգնություն» ՊՓԲԸ օպերատիվ ծառայությունից տեղեկացրին, որ նոյեմբերի 12-ին, ժամը 15:53 րոպեին Գարեգին Նժդեհի թիվ 13 շենքի բեռնատար վերելակը պոկվել է եւ ընկել նկուղ։ Վերելակի մեջ է եղել 24-ամյա Հովիկ Բալաբանյանը։ Տուժածին տեղափոխել են հիվանդանոց։

Լրաքաղը՝
ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Արտակարգ իրավիճակ Էրեբունու Ավանեսովի 2-րդ նրբանցքում

«Էլ չգիտենք ում դիմենք», ասում են զայրացած բնակիչները, «ԱՐ»-ից ու «ԱԼՄ»-ից էլ նկարահանումներ կատարեցին, բայց ոչ մի արձագանք»։

Էրեբունու Ավանեսովի 2-րդ նրբանցքի թիվ 8 շենքում արտակարգ իրավիճակ է։

Արդեն մեկ ամիս մի հսկայական փոս է գոյացել շենքի բակում, որը ձգվում է մի քանի հարյուր մետր՝ ընդգրկելով մի քանի շենքեր եւս։ Սկզբում փորեցին խողովակաշարի մի հատված վերականգնելու համար։ Բայց քանի որ ամբողջ խողովակաշարը տարիներ շարունակ չէր փոխվել եւ փտած էր, հատվածը վերածվեց մի քանի հարյուր մետրանոց փոսի։ Երկու օր բանվորներ են աշխատել այստեղ, սակայն հիմա բոլորովին անուշադրության է մատնված տարածքը։ Շենքին անմիջապես կից թիվ 28 մանկապարտեզն է, որը, բնականաբար, չէր կարող մեկ ամիս շարունակ մնալ առանց ջրի։ Եվ քանի որ խողովակաշարը վնասված է, իսկ շենքի եւ մանկապարտեզի ջրամատակարարումը միեւնույն խողովակից է, ապա ջուրը լցվում է փոսի երկայնքով ու անցնում շենքի նկուղ։ Երկուշաբթի առավոտյան մի երեխա է ընկել ջրով լցված փոսի մեջ։ Անձրեւից թաց գետնի վրա վազող երեխան սայթաքել է եւ ընկել փոսը։ Վախեցած մորը եւ մի քանի անցորդների հաջողվել է ջրափոսից հանել երեխային։

Շենքի նկուղը վերածվել է իսկական ջրամբարի։ Դրա պատճառը ոչ միայն ջրով լցված փոսն է, այլեւ անձրեւաջրերը եւ Էրեբունու տարածքում գտնվող լիճը։ Լճի ջրերը գետնի տակով ուղի են հարթում եւ շատրվանի նման դուրս ցայտում բակի քանդված տեղից։

Բնակիչների պնդմամբ, նման իրավիճակ է եղել նաեւ 1983 թ.-ին։ Սակայն այն ժամանակ տարվել են համապատասխան միջոցառումներ։ Հիմա եւս նրանք այս խնդրով դիմում-խնդրանք են ներկայացրել քաղաքապետարան։ Մեջբերում դիմումից. «Շենքի հիմքը զրկվում է նորմային համապատասխանող իր ամրությունից։ Սա մեծ վթարի կարող է հանգեցնել։ Բնակիչները բազմիցս դիմել են համապատասխան մարմիններին (ԲՇՏ, ԱԻՎ), սակայն ոչ մի արձագանք։ Այս խոնավության մեջ է գտնվում նաեւ շենքը մատակարարող էլեկտրաէներգիայի հսկայական վահանակը։ Այս հանգամանքն ամենից շատ է հուզում մեզ»։

Քաղաքապետարանի աշխատակիցները սիրաբար ընդունել են բնակիչներին, սակայն արձագանք դեռեւս չկա։

Ամենից վատ դրությունն առաջին հարկում ապրողներինն է. նրանք խոնավության եւ սառնության մեջ են, բայց դեռեւս հույս ունեն, որ «իրենց բակում էլ գարուն կգա»։

ԱՆՆԱ ՕՍՏՈՒՐՅԱՆ

Ներուժ

Մեր երկրի ընդերքն այսքան հարուստ, մեր պետությունն այսպես աղքատ

«Հրաբուխների դարերի ընթացքում կուտակված լավան ստեղծել է քարերի մի հազվագյուտ ու եզակի թանգարան: Չկա շինարարական քարի մի տեսակ, որ չգտնվի Հայաստանում: Շատ եւ ամեն տեսակի քար կա Հայաստանում, բայց այստեղ անգրագետ քար համարյա չես գտնի»: Բանաստեղծ Գեւորգ Էմինի «Յոթ երգ Հայաստանի մասին» գրքից են այս տողերը, քարի մասին երգից:

Քարաստան եւ քարից հաց քամող ժողովուրդ...

Օրերս այցելեցի մայրաքաղաքի ԳԱԱ երկրաբանության ինստիտուտի Հովհ. Կարապետյանի անվան երկրաբանական թանգարան (Աբովյան 10), որի վարիչը երկրաբանական գիտությունների թեկնածու Արայիկ Գրիգորյանն է: Ընդարձակ թանգարանի երկու սրահներում քարերի տերություն է, իսկ ամենից անսպասելին 700 հազար տարվա պատմություն ունեցող փղի վերականգնված կմախքն է: Ցուցասրահում ներկայացված են ոչ միայն Հայկական լեռնաշխարհի, այլեւ տարբեր երկրամասերի հազվագյուտ քարատեսակները: Մեկ առ մեկ դրանց ծանոթանալու ընթացքում շատ հարցեր առաջացան ու դարձան մեր զրույցի հիմնական թեման:

«Երկրաբանական տեսակետից Հայաստանը չափազանց ինքնատիպ երկիր է, սակայն դրա նշանակությունն իրականում այնքան էլ չենք պատկերացնում մեր բնությանն ու նրա ընդերքում կուտակված հարստություններին ամբողջապես ծանոթ չլինելու պատճառով: Հրաբխային լեռնաշղթաները, եզակի հանքավայրերը, երկրաբանական տարբեր տեսակի հուշարձանները հսկայական հնարավորություններ են ստեղծում մեր երկրում լեռնային տուրիզմ զարգացնելու համար: Մինչդեռ դրանց երկրաբանական զարգացման պատմությունը քչերին է ծանոթ: Մեր ընդերքի հարուստ հանքավայրերը անկախությունից հետո հասկանալի ու անհասկանալի պատճառներով լիարժեք չեն օգտագործվում, մինչդեռ նախկինում երկրի զարգացումն ապահովող ամենագլխավոր ճյուղը լեռնային մետալուրգիան էր, որն այսօր գրեթե անտեսված է: Մինչդեռ ունենք հզոր պաշարներ, որոնց ճիշտ օգտագործման դեպքում Հայաստանը պետբյուջեի համալրման խնդիր ընդհանրապես չի ունենա: Դրանց 15-20 տոկոսն օգտագործելով անգամ հեշտությամբ դուրս կգանք ներկա տնտեսական ճգնաժամից: Ունենք նաեւ օգտակար հանածոների անսպառ պաշարներ, հայտնի են հայկական շինանյութերը՝ գրանիտը, բազալտը, տուֆը, մարմարը, հրաբխային ավազները եւ այլն, կարելի է երկար թվարկել: Ընդերքի հարստությունը միայն նավթով ու գազով չի որոշվում: Իրաքի այսօրվա իրավիճակից ելնելով դժվար է ասել՝ դրանք իսկապե՞ս բարիք են:

Մեր հանքային ջուրն, իհարկե, որոշ չափով հայտնի է միջազգային շուկայում, սակայն դա բավարար չէ. առաջնայինը շինանյութերն են, նաեւ մետաղական հանքավայրերը, որոնց հզորությունը պետք է հասցնել խորհրդային տարիների մակարդակին: Ունենք նաեւ փոքր հանքավայրեր, դրանք կարելի է օգտագործել տեղական նշանակության համար. արտադրել աղյուս, պակի, խեցեղեն, այսինքն զարգացնել փոքր բիզնեսը: Դա իհարկե, արվում է, սակայն նվազ չափերով, քանի որ համապատասխան տեխնոլոգիաներ ձեռք բերելու խնդիր կա: Ամենասոսկալին այն է, որ տեխնոլոգիաների բացակայության պատճառով մասնավոր շահագործողները քարհանքերը բարբարոսաբար պայթեցնում են:

Դա ոչ մասնագիտական, անընդունելի մոտեցում է երկրաբանական գիտելիքների պակասի եւ շահամոլության հետեւանք: Ընդերքի հարստությունը ամեն մի պետության սիրտն է եւ ունի ռազմավարական նշանակություն, ուստի հենց պետությունն էլ պիտի տեր կանգնի ու ամենայն խստությամբ վերահսկի: Մեր պետությունն այսօր միջոցներ չունի, հարկադրված դիմում է դրսի օգնությանը, որովհետեւ եղած պաշարներն անտեսված են: Քաջարանի մոլիբդենի պոչերում կուտակված է հսկայական քանակությամբ հազվագյուտ մետաղների պաշար, որի շահագործումը միլիարդավոր դոլարներ կբերի ու երկիրը արագ ոտքի կկանգնի: Սակայն, չգիտես ինչու, կառավարությունը որոշակի քայլեր դեռեւս չի ձեռնարկում:

Չպետք է մոռանալ, որ մեր երկրի ընդերքի միայն մակերեսն է ուսումնասիրված, ընդամենը 200-300 մ, դրանից խորը ուսումնասիրված չէ, թե ինչ պաշարներ են թաքնված ներքին շերտերում՝ հայտնի չէ: Այս խնդիրը սկսեցին շոշափել 80-ական թվականներին, մասնավորապես Ալավերդու եւ Ղափանի հանքավայրերի վերաբերյալ, սակայն այդպես էլ անկատար մնաց», ասաց պրն Գրիգորյանը:

Թանգարանի ցուցասրահի նմուշներ

Թանգարան այցելող զբոսաշրջիկները հաճախ կարծիք են հայտնում, որ եկեղեցիներից ու ճարտարապետական կոթողներից զատ իրենց հետաքրքրում են երկրաբանական հուշարձանները՝ ժայռերը, բրածոները, Արագած լեռան, Քասախի ձորի, Սեւանա լճի երկրաբանական պատմությունները, որովհետեւ դրանք ավելի բազմերանգ են դարձնում մեր երկիրը:

Տեղեկատվության պակասի պատճառով այս թանգարանի գոյության մասին քչերը գիտեն, ոմանք էլ գիտեն, բայց չեն այցելել: «Եվ հայ, եւ օտար այցելուները զարմանք են հայտնում Հայաստանի ընդերքի հարստությունը տեսնելով. ամենից շատ տպավորվում են դպրոցականները, նրանք հեռանում են վառվռուն աչքերով», հավելեց թանգարանի վարիչը:

Թանգարանը հիմնվել է 1937 թվականին, վերանորոգման խիստ կարիք ունի: Տանիքն արդեն վնասված է, անձրեւային եղանակներին առաստաղը տեղ-տեղ թրջվում է: Վերանորոգումը նախատեսված էր 1987 թվականին. առաջին հարկում պիտի լիներ ցուցասրահը, երկրորդում՝ հնէաբանական թանգարանը, իսկ նկուղում՝ երկրաբանների ակումբը: Հայտնի պատճառներով չիրագործվեց: Թանգարանի աշխատանքային պայմանները բնավ չեն փոխվել, աշխատողները զրկված են համակարգչից, ուրեմն նաեւ այլ երկրների թանգարանների հետ կապ հաստատելու հնարավորությունից, չունեն անգլերենի թարգմանիչ, իսկ նմուշների հին ցուցանակները միայն հայերեն ու ռուսերեն են: Տնօրենությունը դիմել է «Լինսի» հիմնադրամի օգնությանը, սակայն դեռ պատասխան չի ստացել: Թանգարանում գործում է պատմամշակութային «Անահիտ» ակումբը, որի անդամները հիմնականում ուսանողներ են: Ամռանը նրանք դուրս են գալիս արշավների, ծանոթանում հայրենի երկրի բնական հարստություններին:

Թանգարանի առաջին հարկը եւս երկրաբանության ինստիտուտին է պատկանում է: Այստեղ գործում է «Քարագործների միությունը», խանութ-սրահը, որը տեսանելի է դրսի անցորդներին: Զրույցս շարունակեցի ԳԱԱ երկրաբանության ինստիտուտի հրաբխագիտության բաժնի ավագ գիտաշխատող Սերգեյ Կարապետյանի հետ: «Քչերը գիտեն, որ Հայաստանն աշխարհի դասական հրաբխային երրորդ երկիրն է, ունի 557 ոչ գործող, բայց երիտասարդ մեծ ու փոքր հրաբուխներ: Վերջին տասնամյակներին մեծ ճանաչում ունեն թթու հրաբխային ապակիների տեսակները՝ պեռլիտները, օբսիդիանները: Պեռլիտները շատ հայտնի են, ունեն յուրահատուկ հատկություն, որոշակի ջերմաստիճանի ու ճնշման տակ փքվում են, ավելի թեթեւանում են, դրա համար էլ լայն կիրառություն են ստացել: Իսկ օբսիդիանը օգտագործվում է որպես հղկվող նյութ, բոլորիս ծանոթ են դրանից պատրաստված զարդերը, ժամացույցները, արձանիկները... Հայկական օբսիդիանը ցուցադրվում է երկրաբանական բազմաթիվ թանգարաններում, առանձին հավաքածուներում: Հայաստանը հարուստ է բազմաթիվ, բազմատեսակ ու բազմագույն տուֆերով. դրանք հրաբխային նյութեր են, առաջանում են հզոր ժայթքումների հետեւանքով, տարածված են ամբողջ Արագածի շրջանում, Երեւանի տարածքում եւ այլուր: Մեր տուֆերը եզակի են իրենց որակով, գույներով, բացի Թուրքիայի սահմանագծից, ուրիշ ոչ մի տեղ հնարավոր չէ գտնել: Միայն Արթիկի տուֆն ունի 28 երանգ: Բացի հրաբխային նյութերից, Հայաստանը հարուստ է գրանիտներով, ամենատարբեր քարերով: Ցավոք, հանքավայրերի մեծ մասը վերջին տարիներին փակվեց, Իրանից ներկրվեցին մարմար, գրանիտ, բազալտ, որոնցով տուֆակերտ, վարդագույն Երեւանում այսօր կառուցվում են խանութներ, տարբեր շինություններ: Նախկինում մեր տուֆը հասնում էր Ռուսաստան, Վրաստան, Ուկրաինա եւ այլուր, իսկ պեռլիտն իր յուրահատկությամբ հասնում էր Անգլիա, Բելգիա, Իտալիա...

Չգիտես ինչու այսօր արտասահմանում մոդայիկ է հատկապես տրավերտինը: Մ. Նահանգներում մեծ պահանջարկ ունի Արարատի տրավերտինը, այստեղի հանքավայրերը հետաքրքրություն են առաջացրել տարբեր երկրներում: Ի դեպ, Երեւանում «Կասկադն» է կառուցված տրավերտինից (նաեւ ավելացնենք, Թեքեյան կենտրոնը-խմբ.), ընդհանուր առմամբ այս քարով պատում են շինությունների ներսը, որովհետեւ ծակոտկեն է, ենթակա փոշոտման ու աղտոտման», ասաց պրն Կարապետյանը:

Խանութ-սրահում վաճառվում են օնիքսից, օբսիդիանից պատրաստված զանազան իրեր: Գնորդների թիվը քիչ է, որի պատճառը պրն Կարապետյանը համարեց տեղեկատվության պակասը: Սփյուռքահայերը նախընտրում են դրանք գնել «Վերնիսաժից», որտեղ գներն անհամեմատ ցածր են: Նրա գնահատմամբ, օբսիդիանի մշակմամբ զբաղվող մասնագետների վիճակը բավականին ծանր է, որովհետեւ օրվա հաց վաստակելու համար նրանք ստիպված են ժամերով կանգնել դրսում, իսկ եթե մեր պետությունը օբսիդիան մշակող 1-2 գործարան բացեր, ապա վարպետների վիճակը զգալիորեն կթեթեւանար, նրանք գոնե իրենց ապրանքի վաճառքով չէին զբաղվի:

Պրն Կարապետյանի աշխատասենյակին դրված էր Հայաստանի հրաբխային առաջացումների քարտեզը, որի վրա նա այժմ աշխատում է: Դիտելով բոլոր կետերը, վերստին համոզվեցի, որ մեր ընդերքը հարուստ է, հազվագյուտ ու յուրատիպ քարատեսակներով, որոնք լիարժեք օգտագործման կարիք ունեն: Մեր գործարանները հայկական քարատեսակներն օգտագործելու եւ օտարին ներկայացնելու փոխարեն ներկրում են Իրանից, որովհետեւ էժան է, մշակված ժամանակակից տեխնոլոգիաներով, թեպետ վերջին շրջանում աշխուժություն է նկատվում հայկական քարը նոր տեխնոլոգիաներով մշակելու եւ արտահանելու: Մեր մի քանի հանքավայրերը ժամանակավոր շահագործման են տրված տեղական կամ օտար ընկերություններին կամ էլ ենթարկվում են ավերային շահագործման ու պայթեցվում բարբարոսաբար:

Այսպես շարունակվելու դեպքում այլեւս կոչվելու ենք Քարաստանի քարից երես թեքող ու հանապազօրյա հացն օտար ափերում քամող ժողովուրդ...

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

Տարեցտարի ավելի շատ սփյուռքահայեր են գալիս ուսանելու

Այսօր աշխարհով մեկ սփռված հայ երիտասարդներից շատերն են գալիս հայրենիքում կրթություն ստանալու եւ, ինչու ոչ, նաեւ աշխատելու: Այս է վկայում նրանց՝ տարեցտարի ավելացող թիվը: ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության սփյուռքի հետ կապերի բաժնի տվյալներով, միայն 2002 թ. Երեւանի տարբեր բուհեր են ընդունվել 1410 սփյուռքահայ դիմորդներ: Նրանց ընդունելությունը կատարվում է ՀՀ-ում օտարերկրյա քաղաքացիների ուսուցման մասին կարգի համաձայն, քանի որ առանձին «սփյուռքահայ» իրավաբանական կատեգորիա գոյություն չունի: Ըստ այս կարգով նախատեսված արտոնության՝ նրանց հնարավորություն է ընձեռվում առանց որեւէ քննություն հանձնելու, իրենց իսկ ընտրությամբ ընդունվել որեւէ բուհի ցանկացած մասնագիտության նախապատրաստական բաժին: 1 տարվա ընթացքում նրանք կատարելագործում են իրենց հայերենը եւ մասնագիտական առարկաները, իսկ վերջում, հարցազրույցը հաջող հանձնելով, ընդունվում են առաջին կուրս:

Հայաստանի կառավարությունը տարեկան տրամադրում է որոշակի քանակով պետպատվերային տեղեր հիմնականում մանկավարժական, հայագիտական եւ արվեստի մասնագիտությունների գծով: ԿԳ նախարարության սփյուռքի հետ կապերի բաժնի գլխավոր մասնագետ Թամարա Զալինյանի հավաստմամբ, այս կերպ փորձ է արվում օժանդակել սփյուռքում հայապահպանության խնդրի լուծմանը, քանի որ ԱՊՀ տարածքում, մասնավորապես Վրաստանում եւ Աբխազիայում, կան հայկական դպրոցներ, որոնք ամբողջությամբ գործում են մեր դպրոցների ուսումնական ծրագրերով: Ուսանողների մեծ մասը գալիս է Վրաստանից (մոտ 800 հոգի), Ռուսաստանից, Իրանից, Սիրիայից, մինչեւ անգամ Իրաքից, Ուրուգվայից, Բրազիլիայից, Մեքսիկայից...

Սփյուռքահայ ուսանողները հիմնականում դիմում են Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարան, ԵՊՀ, Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարան, ՀՊՃՀ, իսկ վերջին տարիներին կտրուկ աճ է նկատվել հատկապես Երեւանի գեղարվեստի պետական ակադեմիայում եւ Ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտում:

Ինչպես նշեց Թամարա Զալինյանը, լինում են նաեւ սփյուռքահայ ուսանողների հեռացման դեպքեր: Պատճառներից մեկը վճարովի համակարգում սովորելու անհնարինությունն է, քանի որ այս դեպքում արդեն ուսանողի առջեւ խնդիր է դրվում վճարել ոչ միայն իր ուսման վարձը (որ, օրինակ, ԵՊՀ-ում սփյուռքահայերի համար կրկնակի է), այլեւ հոգալ իր բնակվելու վայրի եւ կենսական շատ այլ խնդիրներ: Մյուս պատճառը ցածր առաջադիմությունը եւ դասերին վատ հաճախելիությունն է: Երբեմն էլ այնպես է պատահում, որ ուսանողներն իրենք են հրաժարվում ուսանել՝ տարբեր պատճառներով:

Չնայած առկա բազմաթիվ խնդիրներին ու դժվարություններին, սփյուռքահայ ուսանողներից ոմանք կրթություն ստանալուց հետո փորձում են աշխատանք գտնել եւ հաստատվել հայրենիքում: Հասկանալի է, որ այսօր Հայաստանում երիտասարդների ներգաղթը հիմնականում ապահովում են Իրանից ժամանած ուսանողները, մինչդեռ Ռուսաստանից եւ մյուս երկրներից եկած ուսանողների մեծ մասը հետ է վերադառնում: Ինչեւէ, սփյուռքահայ երիտասարդների տարեցտարի մեծացող հոսքը դեպի հայրենիք հույս է ներշնչում մեր երկրի ապագայի հանդեպ եւ լավատեսություն ներշնչում մեզ՝ հայաստանաբնակներիս...

ՀԱՍՄԻԿ ՂԱՐՍԼՅԱՆ,
ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի

Սիրիայի դեմ պատժամիջոցների խստացման ամերիկյան օրինագիծը հետագա ագրեսիայի նախադրյալներ է ստեղծում

Հակաիրաքյան պատերազմի ավարտին ԱՄՆ-ը ագրեսիայի գլխավոր թիրախ դարձրեց Սիրիային: Թեեւ իրաքյան ժողովրդի համառ դիմադրությունը, որի հետեւանքով օրական 3-5 ամերիկացի զինվոր է սպանվում, Իրաքի հյուսիսում քուրդ առաջնորդների հարաճուն պահանջներն ու Իսրայելի անվերջ կամակորություններն ԱՄՆ-ի հնարավորությունները սահմանափակում են, եւ նա Սիրիայի հարցում սպառնալիքներով է բավարարվում, սակայն դա ամենեւին չի ենթադրում ագրեսիվ նկրտումների բացակայությունը:

Խոսքը տվյալ դեպքում Սիրիայի վրա հարձակվելու եւ այդ երկիրը նույնպես գրավելու մասին է: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ Նախագահ Ջորջ Բուշի վարչակարգն Իրաքում խրվել է ճահճի մեջ: Նա հեղինակությունը փրկելու այլ հնարավորություն չունի, քան ամերիկյան հասարակության ուշադրության կենտրոնացումն է նոր նպատակակետերի վրա: Միաժամանակ Սիրիան Մերձավոր Արեւելքում ԱՄՆ-ին, բնականաբար, նաեւ Իսրայելին դիմակայող միակ երկիրն է:

Քանի որ Սիրիայի դիմակայությունը վատ օրինակ է ծառայում արաբական մյուս երկրների համար եւ խանգարում է Վաշինգտոնի կամքին հլու-հնազանդ ենթարկվելու հարցում վերջիններիս ղեկավարներին, ուստի դիմակայության ճնշումը հրամայական է դառնում ԱՄՆ-ի, առավել եւս Իսրայելի համար: Այն առումով, որ ճնշման դեպքում տարածաշրջանում ամերիկյան քաղաքականությունն այլեւս որեւէ խոչընդոտի չի բախվի, իսկ Իսրայելը սիրիական աջակցությունից զրկված պաղեստինցիների հետ հաշվեհարդար կտեսնի շատ ավելի նպաստավոր պայմաններում: Այդ ընթացքում արաբական երկրների ժողովուրդները կզրկվեն Սիրիային իրենց ամերիկամետ ղեկավարներին մասնացույց անելու հնարավորությունից, եւ անիմաստ կդառնա նրանց հետագա ճնշումն այդ ղեկավարների վրա:

Թերեւս այս ամենի առումով պատահական չէր Սիրիայի նկատմամբ դիվանագիտական եւ տնտեսական պատժամիջոցների խստացման Բուշի վարչակարգի օրինագիծը: Դա հոկտեմբերի 16-ին հաստատեց ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատը, իսկ նոյեմբերի 11-ին՝ Սենատը: Հասկանալի է, որ Ներկայացուցիչների պալատում օրինագիծը հաստատվեց 4 դեմ ձայնի դիմաց 398 կողմ ձայնով, եւ քննարկումներում գլխավոր դեր ստանձնած հրեական լոբբիի ներկայացուցիչները, փրփուրը բերաններին, դժժոցով պահանջել էին, որ Սիրիան անհապաղ օկուպացվի:

Պատճառաբանությունները պարզունակ են, ըստ որոնց Սիրիան Իսրայելի հետ չի հաշտվում, աջակցում է պաղեստինցի ահաբեկիչներին, Լիբանանը գրավել եւ արաբներին հրահրում է ԱՄՆ-ի դեմ: Անկախ պատճառաբանությունների բնույթից, հարկ է նշել, որ ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի հաստատած պատժամիջոցները նպատակին ծառայել չեն կարող, որովհետեւ ԱՄՆ-ի հետ Սիրիայի առեւտրաշրջանառության ծավալն ընդամենը 430 մլն դոլար է: Սիրիան ԱՄՆ-ին եւ Միջազգային արժութային հիմնադրամին բացարձակապես պետական պարտք չունի, տնտեսական հարաբերությունների հետ խիստ սահմանափակ են նաեւ այդ երկու երկրների քաղաքական հարաբերությունները:

Ուրեմն, Սիրիայի նկատմամբ դիվանագիտական ու տնտեսական պատժամիջոցների խստացման օրինագիծն իրականում հետագա ագրեսիայի անհրաժեշտ նախադրյալներն է ստեղծում: Չի բացառվում, որ դրա շեմին Վաշինգտոնը Սիրիային ոչ միայն Իրաքում ամերիկյան ռազմական ներկայության սպառնալիք համարի, այլեւ տարածաշրջանում նոր պատերազմ սանձազերծելու նկրտումով հենց նրա վրա բարդի իրաքյան ճակատում ծախողման ողջ պատասխանատվությունը:

Այդ նկրտումները նոր չեն: Դեռեւս սեպտեմբերի 11-ից 9 օր հետո «Նոր պահպանողականների» այն խումբը, որը պատրաստել էր «Նոր հարյուրամյակի ամերիկյան նախագիծը», Ռիչարդ Փեռլի գլխավորությամբ գրավոր դիմել էր Բուշին եւ ընդգծել. «Իսրայելը միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարի հարցում ԱՄՆ-ի գլխավոր դաշնակիցն է: Սիրիան տիրապետում է զանգվածային ոչնչացման զենքերի: Անհրաժեշտության դեպքում ԱՄՆ-ը պետք է ուժ գործադրի Սիրիայի դեմ»:

Այս խմբին միացել էին «Նոր պահպանողականների». այնպիսի ազդեցիկ ներկայացուցիչներ, ինչպիսիք են ԱՄՆ-ի պաշտպանության փոխնախարար Վոլֆովիցը ու Կենտրոնական հետախուզական վարչության ղեկավար Ջեյմս Վուլսին, եւ Իրաքի հետ որպես հակաահաբեկչական պատերազմի թիրախ մասնացույց էին արել նաեւ Սիրիային: Ավելին, այդ նույն Փեռլը, որ Վոլֆովիցի հետ Բուշին Իրաքի դեմ պատերազմի դրդող երկու գլխավոր դեմքերից մեկն է, մասնակցելով ԱՄՆ-ի եւ Իսրայելի պահպանողականների Երուսաղեմում կազմակերպած միջոցառմանը, անդրադարձել է Սիրիայի դեմ իսրայելական ռազմաօդային ուժերի սադրիչ գործողություններին:

Ահա թե ինչ է ասել նա. «Սիրիայի տարածքին Իսրայելի հասցրած օդային հարվածը գոհունակություն է պատճառել: Այս հարձակումը ցույց է տալիս, որ Իսրայելը Բուշի ռազմական դոկտրինային համահունչ քաղաքականություն է վարում: Պետք է կանխել այն աջակցությունը, որն ահաբեկչությանը ցուցաբերում է Դամասկոսը: Իրաքում եւ Աֆղանստանում պատասխանատվություն ստանձնած ԱՄՆ-ի համար դժվար չէ Սիրիա զորք մտցնելը, որովհետեւ սիրիական բանակը թույլ է»:

Այս խոսքերը մեկնաբանության կարիք չեն զգում: Պարզապես Նախագահ Ջորջ Բուշին կողմնորոշում են «Նոր պահպանողականները», որոնց էլ՝ Արիել Շարոնը: Այս պայմաններում միանգամայն տրամաբանական է ԱՄՆ-ի Իսրայելի քաղաքական շահերով կողմնորոշումը: Ինչ վերաբերում է այդ շահերի առաջնահերթություններին, կարծում ենք, ռմբակոծելով Սիրիայի տարածքը, Իսրայելն արդեն դրանք մասնացույց է արել: Ուրեմն, Վաշինգտոնն էլ պատժամիջոցների կիրառման օրինագիծը կծառայեցնի հետագա ագրեսիայի նախադրյալների ստեղծման նպատակին:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Իտալիան հարգում է Իրաքում զոհված իտալացիների հիշատակը

Երեկ **«Ազգը»** տեղեկացրեց Իրաքի Նասիրիա քաղաքում իտալացի զինվորական ոստիկանների կենտրոնակայանի դեմ ձեռնարկված ահաբեկչության մասին: Վերջին տվյալների համաձայն, զոհվել է 27 մարդ, 79-ը վիրավորվել են: Զոհերից 18-ը իտալացիներ են, 9-ը՝ իրաքցիներ: Վիրավորների մեջ կան 20 իտալացի եւ 59 իրաքցի: Զոհերն ու վիրավորները ոչ միայն ոստիկաններ են, այլեւ կենտրոնակայանի քաղաքացիական աշխատողներ:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է միջադեպի մանրամասնությունները: Երկու մահապարտ ահաբեկիչների վարած բենզատար ավտոմեքենան Նասիրիայում խուժել է իտալացի զինվորական ոստիկանների կենտրոնակայան եւ այնտեղ պայթել: Ուժգին պայթյունի հետեւանքով շենքի մի մասը փլուզվել է, բռնկվել է հրդեհ: Վնասվել է նաեւ համալիրի երկրորդ շենքը, որտեղ ոստիկանների շտաբն է: Ապա պայթել է զինամթերքի պահեստը: Պայթյունի պահին շենքերում մոտ 350 մարդ է եղել:

Նասիրիայի ահաբեկչությունն ամենախոշորն է Իրաքում օգոստոսից ի վեր: Այն ժամանակ Նեջեֆում մզկիթի պայթեցման հետեւանքով 80 մարդ էր զոհվել: Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ երեկ Իտալիայում սգո օր էր հայտարարված: Երկրում իջեցված էին ազգային դրոշները: Խորհրդարանում ընդդիմադիր կուսակցությունների որոշ ներկայացուցիչներ պահանջել են Իրաքում հրաժարվել ԱՄՆ-ի օգնությունից եւ այդ երկրից լիովին դուրս բերել իտալական զորաբաժինը: Ներկայումս Իրաքում տեղաբաշխված են իտալացի 2700 զինծառայողներ, որոնց մեծ մասը Նասիրիայում է:

Ահաբեկչությունը խստիվ դատապարտել են Իտալիայի նախագահ Կառլո Ածելյո Չամպին, վարչապետ Սիլվիո Բեռլուսկոնին, պաշտպանության նախարար Անտոնիո Մարտինոն եւ Հռոմի կաթոլիկ եկեղեցու հովվապետ Հովհաննես-Պողոս Բ պապը: Վարչապետ Բեռլուսկոնին հայտարարել է, որ չնայած Նասիրիայի ահաբեկչությանը, իտալացի զինծառայողներն այսուհետեւ էլ կմնան Իրաքում եւ կշարունակեն կատարել այդ երկրի վերակառուցման պարտականությունները:

Թուրքական դատական հայց ընդդեմ հուշատախտակի

Շատ մարդիկ՝ հայեր, օտարներ եւ նույնիսկ որոշ թուրքեր, երկար ժամանակ փորձում են պարզել, թե ինչու այսօրվա Թուրքիայի ղեկավարներն ամեն ջանք գործադրում են քողարկելու մի ցեղասպանություն, որն իրագործել են ոչ թե իրենք, այլ իրենց նախնիներն արդեն վաղուց փլուզված Օսմանյան կայսրությունում: Հայոց ցեղասպանության հարցում ժամանակակից Թուրքիայի Հանրապետության՝ որպես Օսմանյան կայսրության ժառանգորդի իրավական պատասխանատվությունը կնճռոտ խնդիր է, որով պետք է զբաղվեն միջազգային ատյանները: Այնտեղ, սակայն, մի նկատառում պետք է մասնանշել, որ եթե Թուրքիայի Հանրապետությունը տիրացել է, ֆինանսական լեզվով ասած, Օսմանյան կայսրության ակտիվներին, ապա, բնականաբար, պետք է տիրացած լինի նաեւ դրա պասիվներին, այսինքն՝ այն ամենին, ինչը խլվեց հայերից Ցեղասպանությունից հետո: Հետեւաբար պետք է ենթադրվեր, որ Թուրքիայի ներկայիս ղեկավարները պիտի ցանկանային իրենց հեռացնել այս ոճրագործությունները կատարողներից: Նման քայլը թուրքերին քաղաքական «ապաստան» կշնորհեր եւ կնպաստեր իրենց ցածր իմիջի (որպես ցեղասպան ազգ) բարելավմանը ճիշտ այնպես, ինչպես ժամանակակից գերմանացիները կատարեցին՝ իրենք իրենց տարանջատելով երկրի նացիստական անցյալից: Այս առողջ դատողությունից հրաժարվելով՝ Թուրքիայի ղեկավարները պետականորեն որդեգրեցին «ռեւիզիոնիստական» քաղաքականություն՝ մեղսակից դառնալով նախնիների ոճրագործություններին: Օր օրի եւ յուրաքանչյուր ստի ու ժխտումի հետ նրանք իրենց առավել սերտորեն մոտեցրին Հայոց ցեղասպանությունը մտահղացողներին:

Այդքանից հետո, սակայն, զարմանալի էր վերջերս դատական գործերում հայտնաբերել փաստաթղթեր, որոնցում Ամերիկայում ապրող թուրք ակտիվիստների խմբակցությունները պնդում են, որ «այսպես կոչված Հայոց ցեղասպանությունը» Օսմանյան կայսրությունը եւ ոչ թե Թուրքիայի Հանրապետությունն է իրագործել:

Հարուցված դատական գործը վերաբերում է Սան Ֆրանցիսկոյում, Դավիդսոն բլրի վրա զետեղված մոտ 35 մ բարձրություն ունեցող խաչի տակ փակցված հուշատախտակին, որի վրա գրված է, որ ոչ թե «Օսմանյան կայսրությունը», այլ «թուրքական կառավարությունն» է մեղավոր 1915-1918 թթ. կատարված Հայոց ցեղասպանության համար:

Ինչպես հայտնի է, այդ խաչը եւ տարածքը 1997-ին դարձավ Հյուսիսային Կալիֆոռնիայի ամերիկահայ կազմակերպությունների խորհրդի սեփականությունը, երբ աճուրդի հանվեց իշխանությունների կողմից: Դրա տակ փակցված հուշատախտակի վրա գրված է. «Դավիդսոն բլրի խաչը նախագծել եւ կառուցել է Ջորջ Կելհամը: Բացումը կատարել է Նախագահ Ֆրենկլին Ռուզվելտը 1934-ին: Վայրը մեծարվում է ի հիշատակ թուրք կառավարության իրագործած Հայոց ցեղասպանության մեկուկես միլիոն զոհերի: Հայ բնակչության կեսից ավելին կոտորվեց իր իսկ նախնիների հայրենիքում եւ ոչ մի հայկական համայնք չմնաց պատմական Արեւմտահայաստանում»:

Հուշատախտակի բացումից ավելի քան 5 տարի անց, այս տարվա հոկտեմբերի 6-ին «Արդարության ամերիկա-թուրքական դաշինքը», «Կալիֆոռնիայի ամերիկա-թուրքական ընկերակցությունը» եւ Բոնի Ջոյ Քասլանը դատական գործ են հարուցել գերագույն ատյանում՝ պահանջելով ապամոնտաժել հուշատախտակը: Հայցում նշված է, որ տկն Քասլանը ժամանակին այցելել է այդ վայրը, բայց այժմ չի կարող՝ տվյալ հուշատախտակի առկայության պատճառով:

Տկն Քասլանը, որը թուրք չէ եւ «Արդարության դաշինքի» անդամ է, Սան Ֆրանցիսկոյում Թուրքիայի գլխավոր հյուպատոսն է եւ «Աթաթուրքի դուստրերի նշանավոր կանայք» շքանշանի մրցանակակիրը: Թվում է, թե չափազանց զգայուն է հարգարժան տիկինը: Անհավատալիորեն նա մտահոգվում է հուշատախտակի գրությամբ, բայց բնավ երբեք՝ սառնասրտորեն կոտորված 1,5 միլիոն անմեղ մարդկանցով, կանանցով եւ երեխաներով:

Հաշվի առնելով, որ Ամերիկայում գործող բոլոր թուրքական կազմակերպություններն այս կամ այն, պաշտոնական թե անպաշտոն ձեւով կապված են թուրքական կառավարության հետ, կարելի՞ է արդյոք ենթադրել, որ Թուրքիան նոր մարտավարություն է որդեգրել եւ ցանկանում է տարանջատել իրեն Ցեղասպանությունից:

Ավելորդ է ասել, որ թուրքական դատական հայցը ոչ մի արժեք չունի: Բայց այդ հայցի մասին թերթերի լրատվությունները մեկ անգամ եւս առիթ կստեղծեն անդրադառնալու Հայոց ցեղասպանությանը:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ

«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

Ռուսական նոր հրթիռն «անտեսանելի» է

2004 թ. սկզբներին ռուսական բանակի սպառազինությունը կհամալրվի «Իսկանդեր» հրթիռային համալիրով: Վերջինիս առանձնահատկությունն այն է, որ հրթիռները պատրաստված են «սթելս» տեխնոլոգիայի կիրառմամբ: Ամերիկյան F-117 եւ B-2 ռազմօդանավերի ստեղծման ժամանակ կիրառված այդ տեխնոլոգիան օբյեկտները փաստորեն անտեսանելի է դարձնում հայտնաբերման համակարգերի համար: «Նյուզռու» էլեկտրոնային հրատարակությունը տեղեկացնում է, որ ռադիոլոկատորի ազդանշանը «գրող» եւ «մարող» հատուկ ծածկույթից բացի, «Իսկանդերը» մեկնարկից անմիջապես հետո դեն է նետում դուրս ցցված բոլոր դետալները:

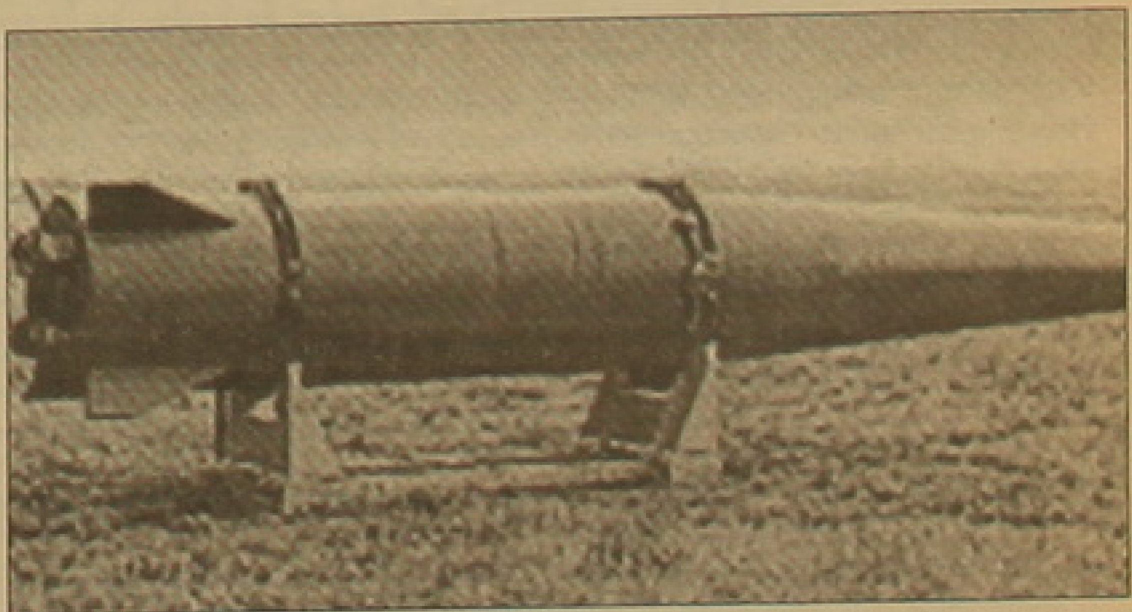

Հրթիռն ունի կառավարման հատուկ համակարգ, որի շնորհիվ թռչելիս կտրուկ մանեւրում է: ՌԴ զինված ուժերի հրթիռային զորքերի եւ հրետանու պետ, գեներալ-գնդապետ Վլադիմիր Զարիցկին նշում է, որ «օպերատիվ-մարտավարական համալիրը պետք է կատարի զանազան, այդ թվում հետախուզական գործողություններ»:

«Իսկանդերի» զանգվածային արտադրությունն սկսվելու է 2010 թ.-ից ոչ շուտ: Հրթիռի արտահանական տարբերակի գործողության շառավիղը 280 կմ է, իսկ ռուսական բանակի տարբերակինը՝ 400 կմ-ից ավելի: Մարտագլխիկի քաշը 480 կգ է, հրթիռի մեկնարկային զանգվածը՝ 3800 կգ:

Ամերիկյան գիտնականների ֆեդերացիայի տվյալներով, նոր հրթիռն ունի մի շարք եզակի բնութագրեր, որոնք այն դարձնում են արտասահմանյան նմանակներից 5-8 անգամ ավելի արդյունավետ: Արձակման կայանքը, տեղեկատվության պատրաստման կետը եւ հրամանատարական մեքենան շարժական են: Այս ամենը փաստորեն անորսալի է դարձնում հրթիռը:

Պ. Բ.

Մշակույթ

«Ազգի» հյուրը

«Բանաստեղծը սոսկ ծննդյան թիվ ունի...»

Բեյրութաբնակ գրող եւ հրատարակիչ Արամ Սեփեթճյանի հետ մեր ծանոթությունը եղավ «Սփյուռք» գիտաուսումնական կենտրոնի տնօրեն, բանասիրության դոկտոր Սուրեն Դանիելյանի նախաձեռնությամբ: Լսել էինք Արամ Սեփեթճյանի գրական, հրատարակչական գործունեության մասին, գիտեինք, որ նա մեծ գործ է կատարում սփյուռքում հայ գրականության կրակը վառ պահելու համար:

Արամ Սեփեթճյանի առաջին պատմվածքը, որը գրել է 1950 թ., հաջորդ տարվա հունվարին լույս տեսավ «Պայքար» օրաթերթի 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ համարներում: Այն կոչվում է «Մեղա քեզ, հայրենիք» եւ եղավ Սեփեթճյանի առաջին մկրտությունը: Տակավին 16-ամյա պատանին յուրօրինակ մի ձոն էր ստեղծել առ հայրենիք: Դա անմիջապես նկատեցին նրա գրական առաջին ուսուցիչները՝ Հրաչ Երվանդը, Անդրանիկ Անդրեասյանը եւ Գերսամ Ահարոնյանը, ապա նաեւ Վահե-Վահյանը: 1956-ին Բեյրութում լույս տեսավ ԹՄ միության «Շիրակ» ամսագրի առաջին համարը, որի մնայուն հոդվածագիրն ու ակնարկագիրը եղավ Արամ Սեփեթճյանը մինչեւ 1997 թ.: Թեեւ աշխատանքի բերումով շատ ավելի հաճախ Լիբանանից դուրս է եղել, սակայն լիբանանահայ կյանքը Սեփեթճյանի գրական ստեղծագործության հիմքն է եղել:

1956 թ.-ից «Զարթօնք» եւ «Շիրակ» պարբերականների հիմնական թղթակից Արամ Սեփեթճյանն այսօր սիրով ու հպարտությամբ է հիշում իր գործընկերներին, որոնք, պատկերավոր ասած, եթե «շարվեին մեկ սրահի մեջ, ապա 500 աթոռներ բնավ բավարար չէին լինի»: Այո, բեյրութահայ գաղութն իրապես մեծ գործ է կատարել հայ մշակույթի, հայ գրականության համար, ընդհանրապես՝ հայ իրականության համար:

1964 թ. լույս է տեսնում Արամ Սեփեթճյանի «Անլույս գիշերներ» պատմվածքների ժողովածուն: 1969 թ. լույս է տեսնում երկրորդ գիրքը՝ «Կեանքի կարօտով», ապա նաեւ 1978 թ. «Ողջակէզ» վիպակը եւ 1985 թ. «Ես սեւ եմ... Բայց գեղեցիկ» վիպակը:

2001 թ. մայր հայրենիքում հրատարակվում է Արամ Սեփեթճյանի «Հող եւ մորմոք» հատընտիրը՝ բաղկացած երեք գրքից՝ «Ողջակէզ», «Ես սեւ եմ... Բայց գեղեցիկ» ու «Հող եւ մորմոք», որն ամփոփ պատկերացում է տալիս Սեփեթճյան գրողի վաստակի մասին:

1997 թ. Արամ Սեփեթճյանի ջանքերով Վահան Թեքեյանի մահվան 50-ամյակի կապակցությամբ հրատարակվում է Թեքեյանի «50 քերթված» գիրքը: 1992 թ.-ից մինչ օրս Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության «Խօսնակ» տոնաթերթի պատասխանատու խմբագիրն է, նաեւ՝ հրատարակիչը, որովհետեւ այդ թվականից համարվում է Լիբանանի «Սիփան» հրատարակչատան տնօրենը:

Իհարկե, սփյուռքում անհեթեթություն է սոսկ գրական եւ հրատարակչական աշխատանքով զբաղվել եւ կարողանալ մնալ այս ասպարեզներում՝ հոգալով նաեւ ընտանիքի կենցաղային պահանջները: Ուստի բնական է, որ Արամ Սեփեթճյան գրողն ու հրատարակիչը դիմանում է շինարարության ինժեներ-գնահատիչի իր մասնագիտության շնորհիվ: Ամեն դեպքում մարդը կարողանում է զգալի աշխատանք կատարել եւ կատարել լավագույն ձեւով:

Արամ Սեփեթճյանի աշխատանքի արդյունքներից մեկը վերջերս հրատարակված Վահան Թեքեյանի «Գաղտնի պարտէզ» հատընտիրն է: Հատընտիր է ոչ միայն իր գեղարվեստական արժեքով, այլեւ իրականացման ծանրակշռությամբ եւ շքեղությամբ: Հայաստանի գրողների միության, «Սփյուռք» գիտաուսումնական կենտրոնի եւ Թեքեյան մշակութային միության (Հալեպ, Սիրիա) նախաձեռնությամբ գիրքը տպագրվել է Արամ Սեփեթճյանի տնօրինած «Սիփան» հրատարակչությունում ԹՄՄ «Միհրան եւ Անի Պըլըրեան» մշակութային հիմնադրամի հոգածությամբ:

Արամ Սեփեթճյանն անբեկանելի ակնածանք ունի առ Վահան Թեքեյանի ստեղծագործությունը: Նա արդեն երեք տարի ամեն ջանք գործադրեց, որպեսզի մայր հայրենիքում պատշաճորեն նշվի Թեքեյանի ծննդյան 125-րդ տարեդարձը: Եվ այս առիթով հրավիրված հոբելյանական միջոցառումների պատվավոր հյուրերից մեկն, անշուշտ, Արամ Սեփեթճյանն է:

- Անշուշտ գիտեք,- ասում է Արամ Սեփեթճյանը,- որ Հակոբ Օշականը խոստովանում է. «Վարուժանով կհպարտանանք, Դուրյանով կտառապինք, Մեծարենցով կանուշնանք, Թեքեյանով կզգաստանանք...»: Ահա, այս ունեցել եմ իմ աչքի առաջ, երբ երկար տարիներ զբաղվել եմ հենց Թեքեյանով:

Եթե Սեփեթճյանը, իր խոստովանությամբ, ճարտարապետ լիներ, ապա կկանգնեցներ յոթ խորան, որոնց վրա կփորագրեր Թեքեյանի յոթ իմաստությունները: Թեքեյանը փակ գանձարան է, հանք, որը պետք է պեղել՝ հասկանալու համար հայի էությունը, հայի իմաստը:

Այս օրերին, երբ նշվում է Վահան Թեքեյանի ծննդյան 125-ամյակը, շնորհակալ ենք նաեւ Արամ Սեփեթճյանին, մարդու, որն անմնացորդ նվիրվել է հայ գրականությանը եւ մասնավորապես Թեքեյանի ստեղծագործությանը: «Բանաստեղծը մահվան թիվ չունի, ասում է Սեփեթճյանը, նա միայն ծննդյան թիվ ունի եւ շարունակվում է անվերջ»:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԳՐՔԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հանդիպում երջանկության հետ

Օրերս Հայաստանի գրողների միության կլոր սրահում կայացավ Ֆրանսիայի դեսպան Անրի Կյունիի «Երջանկություն ամեն տեսակի» գրքի շնորհանդեսը:

Ելույթ ունեցողները խոսեցին գրքի արժանիքների մասին՝ նշելով, որ նա շարունակում է ֆրանսիական մեծ մտածողների՝ Մոնտենի, Լառոշֆուկոյի, Կամյուի եւ այլոց բարի ավանդույթները: Նշվեց նաեւ գրքի բարձրարժեք թարգմանության մասին, որ կատարել է Ալեքսանդր Թոփչյանը:

Սա այն գրքերից է, որը բառացիորեն պարգեւում է երջանկություն, քանզի վերջինս ուսումնասիրված է համակողմանիորեն, որպես 24 պրելյուդներից բաղկացած մի հրաշալի համանվագ, որոնցից յուրաքանչյուրը կյանքը վերանայելու եւ մտորելու տեղիք է տալիս:

Հեղինակը փիլիսոփայական խոր ընդհանրությունների հիման վրա կատարել է երջանկության վերլուծություն եւ ուսումնասիրություն շրջապատող աշխարհի բազմազան տեսանկյուններից, եւ հասել իր նպատակին՝ երջանկացնել գոնե մեկ մարդու՝ ընթերցողիս:

Գրքի պարգեւած երջանկությանն ու ուրախությանը միախառնվում է նաեւ հպարտությունը, որ հեղինակը մեր բարեկամ երկրի՝ Ֆրանսիայի դեսպան Անրի Կյունին է, նույն ինքը՝ Անրի Շենըվիերը՝ հեղինակ «Ծովային աստղ», «Ռուսաստանի մի գարուն», «Հոգիների եռյակը» եւ «Արգելված սերերի դղյակը» մրցանակակիր վեպերի:

ՎՐԵԺ ՕՀԱՆՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ՑՈՒՑԱՍՐԱՀՆԵՐՈՒՄ

Արամ Խաչատրյանի երաժշտության գունային մեկնաբանությունը

Արամ Խաչատրյանի երաժշտությունը Սոֆիա Թորոսյան արվեստագետ-անհատականության մտապատկերներում իր ինքնակերտությամբ վաղուց է դրոշմվել: Նկարչին ուղղված, թող թույլ տրվի ասելու, կաղապարային հարցադրումներն այնքան անակնկալ պատասխաններ էին ունենում, որ որքան անհասկանալի, նույնքան անսովոր ու հետաքրքրական էին դարձնում արվեստագետի կերպարը: Անակնկալ ու անսպասելի մեկնաբանությունը պահի մեջ եւ պահից դուրս իմպրովիզացիա կամ մտքի ստեղծագործում էր ժամանակային կոնկրետ սահմաններից դուրս. այսպիսին էր երեկ Սոֆիա Թորոսյանը Արամ Խաչատրյանի 100-ամյակին նվիրված իր անհատական ցուցահանդեսի բացմանը, որը տեղի ունեցավ «Ալբերտ եւ Թովէ Բոյաջյան» ցուցասրահում: Ներկայացված 23 աշխատանքները՝ Ա. Խաչատրյանի արվեստի գունային մեկնաբանությամբ, նկարչի համար բացառիկ արժեւորում ունեին. «Եթե ասեք, թե ինչ արժե գարունը, ես էլ կասեմ իմ նկարի գինը»: Թերեւս ավելին ասել հնարավոր չէ:

Այդ սիրո պատմությունը սկսվել է վաղուց, երբ ինքը դեռ փոքր երեխա էր, երբ հայրը երեք տարեկանից իրեն տանում էր օպերայի եւ բալետի թատրոն: Իսկ «Սպարտակն» ունկնդրելուց հետո նրան թվացել է, թե Խաչատրյանը 300 տարի առաջ արդեն չկար: Նկարիչը հիշեց իր առաջին ծանոթությունը հանճարեղ երաժշտահանի հետ: «Խաչատրյանը հպարտ կեցվածք ուներ, սակայն երեխայի հանդիպելիս մանկանում էր, դառնում նրա պես: Խաչատրյանին նկարել եմ երեք տարեկանից, առաջին անգամ իր երաժշտությունը լսելուց հետո»:

Այսպես՝ տարիներ շարունակ մտովի նկարել է Խաչատրյանի երաժշտության ամեն դրվագ, վերապրել ու մեկնաբանել, վերծանել ամեն հնչյուն: Բացի «Ազգ» եւ այնուհետեւ «Առավոտ» օրաթերթերի երգիծանկարիչը (Toto) լինելուց, նկարիչը ժամանակին աշխատել է Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնում, կատարել բեմական բազմաթիվ ձեւավորումներ, ինչը նկատելիորեն արտահայտված էր կտավներում: Աշխատանքային ժամանակը Ս. Թորոսյանը չի որոշակիացնում, եթե գիծը մի վայրկյանում է ստեղծվում եւ եթե ստացվում է, ուրեմն խորությունը մեծ է, ասել է թե՝ ակնթարթի հետեւում տարիների վարպետությունն ու հասունացումն է ամբարված:

Խաչատրյանական երաժշտությունը նկարչի հայացքի ու խոհերի ներքո միանգամայն ինքնատիպ մեկնաբանություն էր ստացել: Ո՞վ է Խաչատրյանն իր համար՝ մեծ երաժիշտ-երաժշտահա՞ն, որ հանճարեղորեն գտել է ասիական եւ եվրոպական արվեստների սինթեզը՝ եվրոպական երաժշտությունը հարմարեցնելով արեւելյան մշակույթին եւ կոլորիտին, թե՞ եզակի այն հայ անհատականություններից, որոնց ուսերին է մեր ժողովրդի դարավոր լինելիության առեղծվածի գաղտնիքը, հայ՝ բյուզանդական կա՞յսր որեւէ դարաշրջանում երբեւէ եղած կամ պարզապես երաժշտության արքա՞:

Նկարիչն այս պատկերաշարում անդրադարձել է Խաչատրյանի երեք գործերին՝ «Գայանե», «Դիմակահանդես» եւ «Սպարտակ»՝ վերջինիս ավելի շատ: Ինքը գտնում է, որ «Սպարտակ» բալետն ամենածավալուն ու ամենախորը ստեղծագործությունն է, եւ եթե 700 գործ էլ ստեղծեր, միեւնույն է, քիչ կլիներ, որովհետեւ այդ երաժշտությունն անընդհատ նոր հարցեր է առաջադրում:

«Սուսերով պարը» միանգամայն ուրույն դրսեւորումներով էր ներկայացված, որովհետեւ գույնը եւ հնչյունը մտային վիճակում կարող են ունենալ միանգամայն տարբեր համադրում», ասում է նկարիչը: Խաչատրյանի երաժշտությունը նկարչին հուշում է դրախտային երկրի ճանապարհը, հնչյունային լեզվով տալիս բանալին այն վիճակների, որոնք հասցնում են մարդուն երանելի գոյության, այն է՝ մաքուր, պարզ ապրելու ավետարանական կենսակերպը, որից էլ սկիզբ են առնում ամեն ստեղծագործ միտք, գույն, հնչյուն ու բառ:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Քաղց Ֆրենկլինի նկատմամբ

«Մեր օրերում մարդիկ Բեն Ֆրենկլինի քաղց են զգում: 90-ականներից հետո մենք մեր քաղաքականության եւ գործարար ասպարեզներում կարիք ենք զգում վերադառնալու հիմնական արժեքներին», ասում է լրագրող եւ «Բենջամին Ֆրենկլին: Ամերիկյան կյանք» գրքի հեղինակ Ուոլտեր Իսաակսոնը:

«Լոնդոնցիների քաղցը Ֆրենկլինի նկատմամբ» հոդվածի հեղինակ Էլեն Հեյլը USA Today թերթի սեպտեմբերի 22-ի համարում գրում է, որ տասնամյակների անտեսումից հետո պատմաբաններն ու երկրպագուները փորձում են աշխարհում մինչ այժմ կանգուն մնացած Ֆրենկլինի միակ Լոնդոնի Քրեյվն փողոցի թիվ 36 հասցեում գտնվող տունը դարձնել թանգարան:

«Ինչ Մոնտիչելլոն է Ջեֆերսոնի համար կամ Վեռնոն լեռը Վաշինգտոնի համար, այնպես էլ Քրեյվն փողոցի տունն է Ֆրենկլինի համար», բացատրում է հայտնի քաղաքական գործչի կենսագիր, Տեխասի A&M համալսարանի պատմության պրոֆեսոր Բրենդսը:

Քչերը գիտեն երեւի, որ ամերիկացի պետական գործիչն ու գրող-փիլիսոփան 16 տարի ապրել է լոնդոնյան այդ չորսհարկանի աղյուսապատ շենքում: Այստեղ է նա մշակել իր հայտնագործություններից շատերը եւ առել կարեւոր մտքերը՝ փորձելով պահպանել միասնությունն Ամերիկայի եւ Անգլիայի միջեւ: «Նա մեծ կարեւորություն էր տալիս այդ հարաբերություններին», նշում է բրիտանացի ֆրենկլինագետ, Ֆրենկլինի լոնդոնյան տան կառավարիչ լեդի Ջոան Ռիդը:

Ֆրենկլինը Ֆիլադելֆիայից Լոնդոն է տեղափոխվել 1757-ին որպես էմիսար աշխատելու հարկային հարցերի ոլորտում եւ այդ տունը ծառայել է որպես ԱՄՆ-ի առաջին փաստացի դեսպանատունը Մեծ Բրիտանիայում: Անգլիայից մեկնել է 69 տարեկանում:

Հակառակ իր պատմական արժեքին ու նշանակությանը, շենքի պահպանման եւ վերակառուցման ջանքերը միշտ էլ ֆինանսական ուժեղ ընդդիմության են հանդիպել: Վերանորոգման համար հատկացված 3,5 միլիոն դոլարի մոտ կեսը ծախսվել է դյուրաբեկ կառույցն ամրացնելու նպատակով: Ճարտարապետականորեն սխալ հաշվարկների հետեւանքով (Վիկտորյան դարաշրջանում) պատերը ճաք են տվել առաստաղի ծանրությունից: Ժամանակի ընթացքում տունը մեկ վարձակալվել է, մեկ՝ հյուրանոցի վերածվել կամ էլ ծառայել որպես գրասենյակ զանազան կազմակերպությունների համար: 1976-ին հանձնվել է կառավարությանը, որն էլ իր հերթին մի քանի տարի անց հանձնել է Լոնդոնում գործող Բենջամին Ֆրենկլինի անվան հասարակությանը: Այդ ժամանակից ի վեր տվյալ հասարակությունը փորձում է գումարներ հայթայթել շենքի վերանորոգման համար: «Ներկա դրությամբ 1,4 մլն դոլարի հավելյալ գումարի կարիք ենք զգում, որ կարողանանք թանգարանը բացել», նշում է հասարակության ամերիկացի տնօրեն Մարսիա Բալիսկիանոն՝ հույս հայտնելով, որ դա կլինի հաջորդ տարի:

Երբ բացվի, բացի զբոսաշրջիկների համար որպես թանգարան ծառայելուց, ուսանողական գիտական կենտրոն է լինելու: Քաղաքի կենտրոնում լինելը (գնացքի Չերինգ Քրոս կայանից եւ Տրաֆալգար հրապարակի մոտերքում) մեծապես նպաստելու է դրան:

Հ. ԾՈՒԽԿՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

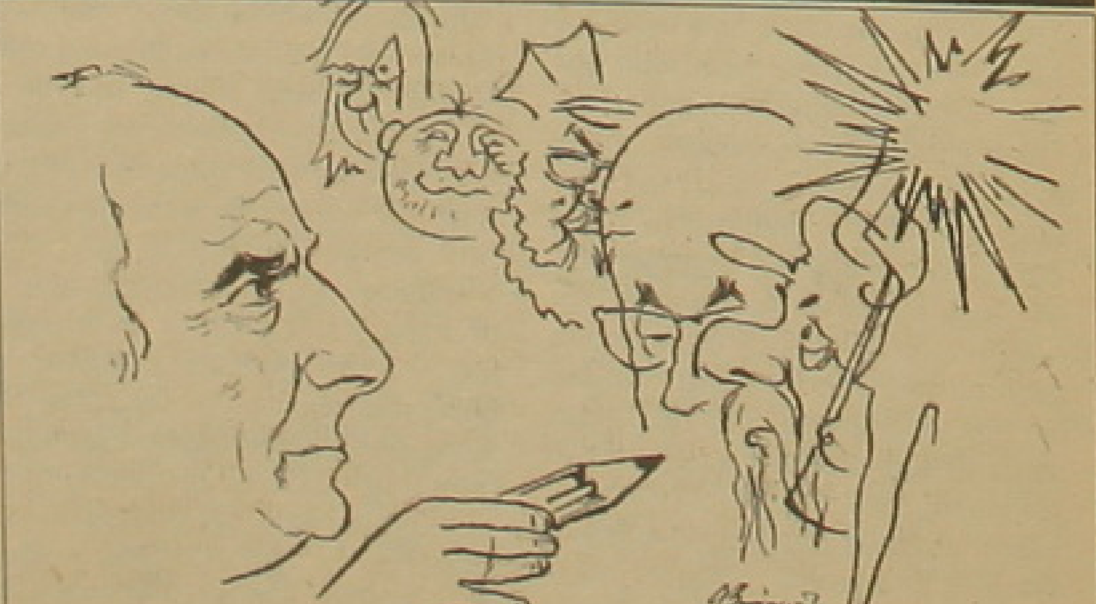

«Ազգը» եւ ազգը ջերմորեն շնորհավորում են մեր լավագույն նկարիչներից մեկին՝ Գեորգի Յարալյանին՝ ծննդյան հերթական տարեդարձի առթիվ: Իսկ թե որերո՞րդ տարեդարձն է՝ երկրորդական խնդիր է, որովհետեւ Վարպետը շարունակում է նկարել ամենահմայիչ եւ երիտասարդ աղջիկների:

«Միկայի» համոզիչ հաղթանակը

Ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնության 26-րդ տուրում ուշադրության կենտրոնում բրոնզե մեդալների հավակնորդներ Աշտարակի «Միկայի» եւ Գյումրու «Շիրակի» մրցավեճն էր: «Միկան» 3 միավորով զիջում էր «Շիրակին» եւ 3-րդ տեղը գրավելու համար հավելյալ խաղում թիմին միմիայն հաղթանակ էր անհրաժեշտ: Մինչդեռ «Շիրակին», որն առաջնության ավարտական 2 տուրերում հանդիպելու էր հեռնապահների հետ, նպատակին հասնելու համար բավարարում էր ոչ-ոքի արդյունքը: Չնայած դրան, գյումրեցիները չապավինեցին պաշտպանությանը, այլ հենց խաղասկզբից ակտիվ հարձակողական գործողությունների դիմեցին:

Բնականաբար, «Միկան» ընդունեց մարտահրավերը, որի արդյունքում խաղադաշտում բավական հետաքրքրական եւ դինամիկ մրցապայքար ծավալվեց: Երկու թիմերն էլ բավական սուր կոմբինացիաներ էին ձեռնարկում՝ ձգտելով առաջինը հասնել հաջողության: Առաջին լուրջ վտանգավոր պահը ստեղծվեց «Միկայի» դարպասի մոտ 12-րդ րոպեին: Երկար փոխանցումով աջ թեւով գրոհի նետեցին շիրակցի Բիչախչյանին, որը մտնելով տուգանային հրապարակ, փորձեց գրավել դարպասը, սակայն գնդակը դիպավ «Միկայի» պաշտպաններից մեկի ձեռքին: Շիրակցիները մրցավարից 11 մետրանոց հարված էին ակնկալում, սակայն Արարատ Ճաղարյանը խաղի կանոնների խախտում չգրանցեց: 25-րդ րոպեին ձախ թեւից Բիչախչյանի հերթական անցումը կարող էր ավարտվել վտանգավոր պահով, սակայն վերջին փոխանցումը նպատակին չհասավ: 3 րոպե անց արդեն հաջողությանը մոտ էր «Միկան»: Դաշտի տերերի հերթական գրոհի ժամանակ Արտաշես Ադամյանը երկար փոխանցումով հարվածային գիծ դուրս բերեց Արսյոմ Ադամյանին: Նրան հսկող պաշտպանը սխալվեց, եւ Ադամյանը հիանալի հնարավորություն ստացավ բացելու հաշիվը: Սակայն մարզական բախտը ժպտաց «Շիրակին». գնդակը դիպավ դարպասի հորիզոնական ձողին:

Բավական հետաքրքրական մրցակցության վրա, ցավոք, ստվեր գցեց 34-րդ րոպեին տեղի ունեցած տխուր միջադեպը: Եզրային մրցավարին հայհոյելու համար դաշտից հեռացվեց շիրակցի Կարեն Խաչատրյանը: Վերջինս համաձայն չէր մրցավարի խիստ վճռին եւ փորձում էր բացատրություն պահանջել նրանից: Ինչեւէ, ֆուտբոլիստի անվայել վարքագծի հետեւանքով «Շիրակը» ծանր կացության մեջ ընկավ: Մնալով 10 հոգով, շիրակցիների համար, իհարկե, ավելի դժվար էր դիմակայել մրցակցի գրոհներին, թեեւ նման պայմաններում էլ գյումրեցի ֆուտբոլիստները մինչեւ խաղավերջ չդադարեցրին պայքարը:

Ընդմիջումից հետո «Միկայի» ֆուտբոլիստները դիմեցին վճռորոշ գործողությունների: Եվ շուտով դրանք ցանկալի արդյունք տվեցին: 52-րդ րոպեին դաշտի տերերի բազմափուլ կոմբինացիան ավարտվեց ընդմիջումից հետո խաղադաշտ դուրս եկած ռուս լեգեոներ Ալեքսեյ Դավիդովի դիպուկ հարվածով: 2 րոպե անց անվստահ գործեցին «Շիրակի» պաշտպանները՝ սեփական տուգանային հրապարակում հսկողությունից դուրս թողնելով Արսյոմ Ադամյանին, որը 2-րդ անգամ գրավեց հյուրերի դարպասը: Խաղի ելքը, փաստորեն, վճռվեց, թեեւ շիրակցիները շարունակում էին մրցակցի դարպասի բանալին գտնելու որոնումները: Շիրակցիները 2 անգամ լրջորեն սպառնացին «Միկայի» դարպասին: Առաջին դրվագում Արարատ Հարությունյանը հարվածի դուրս բերեց Կարեն Ալեքսանյանին, բայց վերջին պահին պաշտպան Հովհաննես Հարությունյանը գնդակը հանեց անկյունային: Մյուս դրվագում Տիգրան Հովհաննիսյանը դուրս եկավ դարպասապահի դիմաց, սակայն մի պահ հապաղեց, եւ վերջինս փրկեց դրությունը: Իսկ ահա, «Միկան» խաղավերջում եւս մեկ անգամ հասավ հաջողության: Ձախ թեւից Արտավազդ Մկրտչյանի փոխանցումից հետո գնդակին տիրեց շիրակցի Արտակ Գրիգորյանը՝ փորձելով կանխել վտանգավոր պահը, սակայն Արսյոմ Ադամյանին հաջողվեց գրավել դարպասը:

Այսպիսով, հաղթելով «Շիրակին», «Միկան» վաստակած միավորներով հավասարվեց իր գլխավոր հակառակորդին: Այժմ բրոնզե մեդալների բախտը շատ բանով կախված է հաջորդ տուրում կայանալիք «Փյունիկ»-«Միկա» հանդիպման արդյունքից: «Միկայի» ֆուտբոլիստներին այդ խաղում էլ միմիայն հաղթանակ է անհրաժեշտ: Միայն այդ դեպքում «Միկան» կարող է արժանանալ բրոնզե պարգեւների:

Տուրի մյուս խաղերը մրցաշարային իրավիճակի վրա էական ոչ մի ազդեցություն չէին կարող թողնել: Փոխադարձ համաձայնությամբ այս անգամ էլ «Լեռնագործը» «Փյունիկի» հետ սեփական հարկի տակ հանդիպումն անցկացրեց Երեւանում: Փյունիկցիները 5 անպատասխան գնդակ խփեցին մրցակցի դարպասին: 2-ական անգամ աչքի ընկան Լեւոն Փաչաջյանն ու Մարիան Զեչիուն (2-ն էլ 11 մ հարվածներով), մեկ գնդակ էլ խփեց Լոմբեն: «Բանանցը», հյուրընկալելով «Դինամոյին», բավարարվեց խփած 2 գոլով: Ընդ որում, այդ խաղում առաջնության գլխավոր ռմբարկու Արա Հակոբյանը խաղադաշտը թողեց առանց գոլի, թեեւ ուներ աչքի ընկնելու ռեալ հնարավորություն: Սակայն այս անգամ 11 մետրանոց հարվածը հետ մղեց «Դինամոյի» դարպասապահ Մանվել Աֆրիկյանը: Իսկ «Բանանցից» աչքի ընկան Սամվել Մելքոնյանն ու Արամ Հակոբյանը: «Կոտայքը», Գոռ Միրզախանյանի խփած միակ գոլի շնորհիվ, հաղթեց «Արարատին»:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	26	22	4	0	82-10	70
2. Բանանց	26	19	3	4	77-14	60
3. Շիրակ	26	15	2	9	54-33	47
4. Միկա	26	14	5	7	46-28	47
5. Կոտայք	26	8	7	11	29-49	31
6. Դինամո	26	5	3	18	16-65	18
7. Լեռնագործ	26	3	6	17	19-59	15
8. Արարատ	26	2	2	22	14-79	8

Ռմբարկուները

Արա Հակոբյան «Բանանց»	42
Արամ Հակոբյան «Բանանց»	16
Տիգրան Դավթյան «Շիրակ»	14
Գալուստ Պետրոսյան «Փյունիկ»	12
Էդգար Մանուչարյան «Փյունիկ»	11
Լեւոն Փաչաջյան «Փյունիկ»	11
Վարդան Բիչախչյան «Շիրակ»	10

Գժեբիկը նախընտրեց Մոսկվայի «Դինամոն»

53-ամյա չեխ մասնագետ Յարոսլավ Գժեբիկը նշանակվել է Մոսկվայի «Դինամոյի» գլխավոր մարզիչ: Նա այդ պաշտոնում կփոխարինի Վիկտոր Պրոկոպենկոյին: Գժեբիկն առայժմ մեկ տարով պայմանագիր է կնքել ակումբի հետ: Նրա առջեւ խնդիր է դրվել «Դինամոյին» դուրս բերել եվրագավաթների մրցաստարեզ: Իսկ դա նշանակում է, որ չեխ մարզիչը պետք է թիմին դարձնի ՌԴ առաջնության մրցանակակիր կամ էլ նվաճի երկրի գավաթը: Խնդիրը հաջողությամբ լուծելու դեպքում Գժեբիկի պայմանագրի ժամկետը կերկարաձգվի եւս մեկ տարով, հակառակ դեպքում «Դինամոյի» ղեկավարությունը ստիպված կլինի նոր մարզիչ որոնել:

Գժեբիկով հետաքրքրվում էր նաեւ Մոսկվայի «Սպարտակը», սակայն նրա հետ բանակցությունները ընդհատվեցին: Չեխ մարզչին «Դինամոյում» կօգնի նրա հայրենակից Վացլավ Կոտալը, որի հետ Գժեբիկն աշխատել է Պրահայի «Սպարտայում»: Ի դեպ, հենց այդ թիմի ելույթների հետ են կապված Գժեբիկի մարզչական հաջողությունները: Չեխ մասնագետը մտադիր է 3 լեգեոների հրավիրել իր հայրենիքից: Ընդ որում, ներկայումս «Դինամոյում» արդեն հանդես են գալիս երկու չեխ պաշտպաններ՝ Էրիկ Բրաբեցը եւ Մարտին Խիսկին: Ընդհանրապես, Մոսկվայի «Դինամոն» ինտերնացիոնալ թիմ է: Նրա կազմում ընդգրկված են 22 լեգեոներներ Հայաստանից, Բրազիլիայից, Ղազախստանից, Լիտվայից, Մոլդովայից, Սենեգալից, Սերբիայից, Սլովակիայից, Չեխիայից եւ Ուկրաինայից:

Գժեբիկը ՌԴ պրեմիեր-լիգայի երկրորդ չեխ մարզիչն է «Զենիթի» գլխավոր մարզիչ Վլաստիմիլ Պետրժելայից հետո, որի հետ ջերմ հարաբերությունների մեջ է:

Էնկելմանը կփոխարինի Ֆրիդելին

Դժվարին կացության մեջ է հայտնվել անգլիական «Բլեքբյոռնը»: Թիմի դարպասապահները մեկը մյուսի հետեւից վնասվածքի հետեւանքով շարքից դուրս են եկել: Վերջերս վնասվածքից ապաքինված Ալան Կելլին այժմ էլ վնասել է մատը: Դեւիդ Յելդելը մեջքի վնասվածք է ստացել: Քանի որ ներկայում Եվրոպայում տրանսֆերային «պատուհանը» փակ է, ուստի Անգլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան բացառության կարգով թույլատրել է «Բլեքբյոռնին» նոր դարպասապահ հայտավորել: «Բլեքբյոռնի» դարպասի պաշտպանությունը ժամանակավորապես կվստահվի ֆինն Պետեր Էնկելմանին, որը բավական ժամանակ «Աստոն Վիլլայում» փոխարինում էր վնասվածք ունեցող Թոմաս Սերենսենին: 26-ամյա դարպասապահը «Բլեքբյոռնում» կխաղա մեկ ամիս, որտեղ կփոխարինի ամերիկացի Բրեդ Ֆրիդելին:

Տարվա լավագույն թենիսիստուհին Ժյուստին Էնենն է

Կանանց թենիսի ընկերակցությունը հրապարակել է 2003 թ. մրցաշրջանի արդյունքներով դասակարգման ամփոփիչ ցանկը: Առաջին երկու հորիզոնականները զբաղեցնում են բելգիացի թենիսիստուհիներ Ժյուստին Էնենը (6628 միավոր) եւ օրերս աշխարհի ոչ պաշտոնական չեմպիոնուհի հռչակված Կիմ Կլիյստերսը (6553): Նախորդ տարիների առաջատար ամերիկուհի Սերենա Ուիլյամսը, որ վնասվածքի հետեւանքով բավական երկար ժամանակ կորտ դուրս չէր գալիս, զիջել է դիրքերը եւ միավորների քանակով զգալիորեն հետ է մնացել բելգիացի թենիսիստուհիներից: Նա ցուցակում 3-րդ հորիզոնականում է (3916): Նույն վնասվածքների պատճառով ստիպված էր մի շարք մրցումներից հրաժարվել նաեւ նրա քույրը՝ Վինուսը, որի հետեւանքով վերջինս նույնիսկ լավագույն տասնյակում տեղ չի գրավել: Չորրորդ հորիզոնականը զբաղեցնում է ֆրանսուհի Ամելի Մորեսմոն, որը Լոս Անջելեսում եզրափակիչում պարտվել էր Կիմ Կլիյստերսին: Հաջորդ տեղերում են Լինդսեյ Դեւենպորտը, Ջենիֆեր Կապրիատին, Անաստասիա Միսկինան, Ելենա Դեմենտեւան, Չանդա Ռուբինը եւ Այի Սուգիյաման:

Աշխարհի առաջնությունների ժամկետները ճշտվել են

Վերջերս Հունաստանում կայացած ՖԻԴԵ-ի 74-րդ կոնգրեսում ճշտվել էին աշխարհի կանանց եւ տղամարդկանց շախմատի առաջնությունների ժամկետները: Եթե կանանց առաջնության անցկացման հարցում ամեն ինչ հստակ է (այն անցկացվելու է 2004 թ. մայիս-հունիսին Վրաստանում, մրցանակային 450 հազար դոլար ընդհանուր հիմնադրամով), ապա նույնը չի կարելի ասել տղամարդկանց մրցաշարի մասին: Այն նախատեսվում է անցկացնել 2 երկրում, յուրաքանչյուր մրցաշարին կմասնակցեն 64-ական շախմատիստներ: Այդ մրցաշարերի հաղթողները հետագայում պետք է որոշեն ուժեղագույնին, որն էլ աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար մրցամարտում պետք է ուժերը չափի Գարի Կասպարովի հետ:

Մրցաշարերն իրենց մոտ անցկացնելու հայտ առայժմ ներկայացրել են Բաքուն եւ Տրիպոլին: Եթե մրցաշարերն իրոք անցկացվեն նշված քաղաքներում, ապա որոշ երկրների (Հայաստան, Իսրայել) ներկայացուցիչները հնարավոր է հրաժարվեն մասնակցությունից: Այս առթիվ ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովը նշել է, որ նրանք, ովքեր չեն ցանկանա խաղալ Տրիպոլիում, հանդես կգան Բաքվում, եւ ընդհակառակը: Ինչ վերաբերում է երկու մրցաշարերի հաղթողների միջեւ եզրափակիչ մրցամարտի անցկացման վայրին, ապա ե՛ւ Բաքուն, ե՛ւ Տրիպոլին պատրաստ են այդ մրցախաղն էլ իրենց մոտ կազմակերպել: Բացառված չէ, որ մրցամարտն անցկացվի այլ երկրում: Իսկ ահա Կասպարովի հետ ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար մրցամարտը Հունաստանի շախմատի ֆեդերացիան առաջարկել է անցկացնել Աթենքում, ամառային օլիմպիական խաղերի օրերին: Արդեն նախնական բանակցություններ են ընթացել օլիմպիադայի կազմկոմիտեի ներկայացուցիչների հետ եւ բացառված չէ, որ հաջողվի այն ընդգրկել խաղերի ծրագրում:

Ինչ վերաբերում է շախմատային առաջիկա օլիմպիադաներին, ապա դրանց անցկացման ժամկետներն ու վայրերը հայտնի են: Հաջորդ՝ 36-րդ շախմատային օլիմպիադան կանցկացվի 2004 թ. հոկտեմբերի 21-31-ը իսպանական Մալյորկա քաղաքում: 2006 թ. օլիմպիադայի մայրաքաղաքը իտալական Թուրինն է: Մրցաշարը կանցկացվի մայիսի 20-ից հունիսի 4-ը: 2008 թ. օլիմպիադայի մայրաքաղաքի համար արդեն հայտ են ներկայացրել Հայաստանը, Արգենտինան, Անգլիան, Հնդկաստանը, Կուբան, Նորվեգիան:

Ուղեգրի բախտը կվճռվի Աղասի-Նալբանդյան մրցախաղում

Հյուստոնում՝ շարունակվում է 8 ուժեղագույն թենիսիստների մրցավեճն աշխարհի ոչ պաշտոնական չեմպիոնի տիտղոսի համար: «Կապույտ» խմբում ընդգրկված թենիսիստներն անցկացրին երկրորդ տուրի հանդիպումները: Մրցաշարը հաղթանակով սկսած Դավիթ Նալբանդյանը, ցավոք, անհաջող անցկացրեց 2-րդ հանդիպումը: Նա 3-6, 0-6 հաշվով զիջեց շվեյցարացի Ռոջե Ֆեդերերին, որը 2-րդ հաղթանակը տոնելով՝ նվաճեց կիսաեզրափակիչի ուղեգիրը: Տուրի մյուս խաղերում Անդրե Աղասին, որ մեկնարկում պարտվել էր Ֆեդերերին, իր առաջին հաղթանակը տոնեց՝ առավելության հասնելով իսպանացի Խուան Կառլոս Ֆեռերոյի նկատմամբ (2-6, 6-3, 6-4): Այդ պարտությունը թանկ նստեց Ֆեռերոյի համար: Նա ոչ միայն զրկվեց պայքարը շարունակելու հնարավորությունից, այլեւ թենիսիստների համաշխարհային դասակարգման ցուցակը գլխավորելու հեռանկարից: Ամերիկացի Էնդի Ռոդիկը անկախ մյուս հանդիպումների արդյունքից, կճանաչվի այս մրցաշրջանի ուժեղագույն թենիսիստ:

«Կապույտ» խմբում կիսաեզրափակիչի մյուս ուղեգրի հարցը կվճռվի Դավիթ Նալբանդյանի եւ Անդրե Աղասու մրցավեճում: Առայժմ նրանցից յուրաքանչյուրն իր օգտին մեկական միավոր է գրանցել:

«Սկոնտոն» յուրօրինակ ռեկորդակիր

Ռիգայի «Սկոնտոն» այս տարի էլ մրցակցությունից դուրս էր: Առաջնության ավարտից մեկ տուր առաջ «Սկոնտոն» 13-րդ տարին անընդմեջ նվաճեց Լատվիայի չեմպիոնի տիտղոսը՝ սահմանելով աշխարհի եւ Եվրոպայի յուրօրինակ ռեկորդ: Հիշեցնենք, որ նորվեգական «Ռոսենբորգն» այս տարի 12-րդ անգամ ճանաչվեց ուժեղագույնը: Առաջնության նախավերջին տուրում ոչ-ոքի (0-0) ավարտելով հանդիպումը Լիեպայայի «Մետալուրգի» հետ, «Սկոնտոն» 27 խաղից հետո վաստակեց 70 միավոր եւ անհասանելի դարձավ մրցակիցների համար: Երկրորդ տեղը գրավեց «Մետալուրգը» (65 միավոր), 3-րդ տեղում «Վենտսպիլսն» է (58): Յուրօրինակ ռեկորդակիր է «Սկոնտոյի» 33-ամյա պաշտպան Միխայիլ Զեմլինսկին, որը 1991 թ. սկսած թիմի կազմում 13 անգամ դարձել է ոսկե մեդալակիր: «Սկոնտոյի» հաջողությունները կապված են ժամանակին հայտնի ֆուտբոլիստ Ալեքսանդր Ստարկովի անվան հետ, որը ներկայումս գլխավորում է նաեւ երկրի ազգային հավաքականը:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Օրվա հետքերով

ՀԵՏԸՆՏՐԱԿԱՆ

Վրաստանում իրավիճակը մնում է լարված

Ընդդիմության մի մասը պահանջում է Շեւարդնաձեի հրաժարականը, մյուս մասը՝ խորհրդարանական նոր ընտրություններ

Վրաստանի նախագահի եւ ընդդիմադիր առաջնորդների նախատեսված հանդիպումը չի կայացել։ Ընդդիմության առաջնորդներ Միխայիլ Սահակաշվիլին, Նինո Բուրջանաձեն եւ Զուրաբ Ժվանիան այդպես էլ չեն ժամանել նախագահի նստավայր, որտեղ նրանց բացի Էդուարդ Շեւարդնաձեից սպասում էին պետնախարար Ավթանդիլ Ջորբենաձեն եւ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Նանա Դեւդարիանին։

Նոյեմբերի 2-ի խորհրդարանի ընտրություններում իրական հաղթանակ տարած Սահակաշվիլին երեկ, ինչպես հաղորդում է Ինտերֆաքսը, խորհրդարանի շենքի առաջ հավաքված ցուցարարներին Շեւարդնաձեի հետ հանդիպումից հրաժարվելու փաստը բացատրել է նրանով, որ ինքը ցանկություն չունի ընտրությունների արդյունքների շուրջ սակարկություններ սկսել իշխանությունների հետ։

Նախօրեին կառավարամետ դաշինքի անդամներից Վախթանգ Ռչեուլիշվիլին հայտարարել էր, թե իշխանությունները պատրաստ են ճանաչելու Սահակաշվիլու կուսակցության հաղթանակը խորհրդարանական ընտրություններում։

«Եթե նախագահը հայտարարի, որ ընդունում է ընդդիմության հաղթանակը, այդ դեպքում ես պատրաստ եմ հանդիպման», ասել է Սահակաշվիլին։ Նա նշել է, որ նախագահի հետ բանակցությունների պայմանները սպառվել են, եւ այսուհետեւ պահանջելու է Շեւարդնաձեի հրաժարականը։ «Ես չեմ հանդիպելու Շեւարդնաձեին, քանի դեռ նա հրաժարական չի տվել», ասել է նա։ Երեկ Սահակաշվիլու համախոհները փորձել են հացադուլ սկսել նախագահի գրասենյակի առջեւ, սակայն անվտանգության ուժերը թույլ չեն տվել եւ ուժ գործադրելով՝ ցրել են նրանց։ Սահակաշվիլին նաեւ նշել է, որ թույլ չի տա Ասլան Աբաշիձեի վարչակարգի հաստատման փորձերը Թբիլիսիում։ «Շեւարդնաձեն փորձում է իշխանությունը փոխանցել Աբաշիձեին, որն Աջարիայում հաստատել է բռնապետություն, ինչը նրան հնարավորություն կտա նման բռնապետություն հաստատել ամբողջ Վրաստանում։ Նման ամոթալի կերպով Շեւարդնաձեն ավարտում է Վրաստանում իր 30-ամյա ղեկավարությունը», ասել է նա։

Գործող խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեն եւ խորհրդարանի նախկին նախագահ Զուրաբ Ժվանիան, ի տարբերություն Սահակաշվիլու, պատրաստ են բանակցել նախագահ Շեւարդնաձեի հետ, պայմանով, որ խորհրդարանական ընտրությունները համարվեն անվավեր եւ անցկացվեն նոր ընտրություններ, հաղորդում է Civil.ge էլեկտրոնային թերթը։

ԿԸՀ-ի նախագահ Դեւդարիանին հայտարարել է, որ նոր խորհրդարանական ընտրությունների մասին խոսք լինել չի կարող, եւ ավելացրել է, որ ընտրություններին մասնակցել է 1,9 մլն մարդ։ Հիշեցնենք, որ, ըստ ճշգրտված ընտրացուցակների, ընտրելու իրավունք ունեցողների թիվը եղել է 2,7 մլն։ Ըստ նույն ԿԸՀ-ի, նոյեմբերի 2-ին ընտրություններին մասնակցել է ընտրողների մոտ 55 տոկոսը կամ մոտ 1,5 մլն մարդ։

Երեկ Քութաիսի մարզային ընտրական հանձնաժողովը չեղյալ է հայտարարել ընտրությունների արդյունքները։ Ուշագրավ է, որ այստեղ մեծամասնական կարգով մրցակցի նկատմամբ բացարձակ առավելությամբ խորհրդարանի պատգամավոր էր ընտրվել Նինո Բուրջանաձեն։ Նա հայտարարել է, որ ինքը դեմ է Վրաց ուղղափառ եկեղեցու միջամտությանը երկրի ներքաղաքական գործընթացներին։ Նշենք, որ նախօրեին պատրիարք Իլիա Երկրորդը պատրաստակամություն էր հայտնել միջնորդի դեր կատարելու իշխանություն-ընդդիմություն առճակատումը հաղթահարելու հարցում։ «Եկեղեցին չպետք է ներքաշվի քաղաքական իրադարձությունների մեջ», ասել է Բուրջանաձեն։

Երեկ, ինչպես հաղորդում են վրացական էլեկտրոնային լրատվամիջոցները, հանրահավաք է տեղի ունեցել նաեւ ադրբեջանաբնակ Մառնեուլ քաղաքում՝ ի պաշտպանություն գործող նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի։ «Այստեղ ընտրությունները արդար էին։ Ինչպես կարող են դրանք անվավեր համարվել», ասել է Շեւարդնաձեի համախոհներից Լեւան Մամալաձեն։ Մեկ այլ համախոհ՝ Իրինա Սարիշվիլին, որը 10 տարի շարունակ Շեւարդնաձեին մեղադրում էր ամուսնու՝ վրաց հայտնի քաղաքական գործիչ Գեորգի Ճանտուրիայի սպանության մեջ, Սահակաշվիլուն եւ նրա կուսակցությանը համեմատել է նացիստների հետ։

Ուշ երեկոյան տեղեկացանք, որ Երեւանում եւ Բաքվում հանդիպումներն ավարտելուց հետո երեկ բանակցությունների համար Մոսկվա է ժամանել Ասլան Աբաշիձեն։

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 14.11.2003 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	565.58	559.90	571.20
EUR	1	եվրո	660.60	656.60	664.60
RUR	1	ռուս. ռուբլի	18.94	17.80	20.10

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ առողջապահության նախարարության Կուրորտաբանության եւ ֆիզիկական բժշկության գիտահետազոտական ինստիտուտը Վերականգնողական եւ էկոլոգիական բժշկության ակադեմիայի հետ համատեղ հայտարարում են ընդունելություն էլեկտրոնային (բիոռեզոնանսային) ախտորոշման եւ թերապիայի (հոմեոպաթիայի հիման վրա) ուսուցանման դասընթացների։

Ուսմանը հրավիրվում են բժիշկներ եւ բժշկական բուհերի բարձր կուրսերի ուսանողներ։ Ուսման տեւողությունը 6 ամիս է։ Դասընթացների ավարտից եւ քննությունների հաջող հանձնումից հետո շրջանավարտներին կտրվեն համապատասխան դիպլոմ եւ սերտիֆիկատ։

Լավագույնները կապահովվեն աշխատանքով։

Հասցեն՝ ք. Երեւան, Օրբելի եղբայրների փ. 41

Հեռ.՝ 26-52-28, 26-61-82

ԿՈՐԵԼ Է

«Արմավիա» ավիաընկերության ՍՊԸ-ի կանոնադրական կապիտալում Ն. Ֆիլյովայի 70 տոկոս բաժնեմասի նկատմամբ սեփականության իրավունքը հավաստող 03.09.02 թ. տրված թիվ 001975 վկայագիրը։ Ճանաչել անվավեր։

For Your Internal News of Armenia Log on to

www.azg.am

In Armenian Russian, English, and Turkish

Microsoft CERTIFIED Partner

Microsoft CERTIFIED Technical Education Center

VUE

@rmineo Global Telecommunications

VUE տեստային կենտրոնն առաջարկում է հանձնել Microsoft, CIW, Cisco Systems եւ այլ ֆիրմաների տրամադրած քննություններ եւ ստանալ համապատասխան վկայական։

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել՝ Փ. Բյուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ

ժամը 10.00-17.30

Հեռ.՝ 582-760

Հայաստանը չի դիմի քայլերի, որոնք կվնասեն վրաց պետությանը

Թբիլիսիում ՀՀ դեսպանատան հայտարարությունը

Թբիլիսիում Հայաստանի դեսպանատունը տարածել է մամլո հաղորդագրություն, որում նշվում է, որ Հայաստանը շահագրգիռ է հարեւան-բարեկամ պետության քաղաքական կայունությամբ, հատկապես հաշվի առնելով Վրաստանում ստեղծված հետընտրական իրավիճակը։

Այդ շահագրգռվածությունը լիովին արտահայտվել է նախագահներ Քոչարյանի եւ Շեւարդնաձեի հեռախոսային զրույցում։ Հետընտրական իրավիճակի թեման քննարկվել է Քոչարյանի եւ Աջարիայի Ինքնավար Հանրապետության ղեկավար Աբաշիձեի երեւանյան հանդիպման ընթացքում, ասվում է հայտարարությունում։

Չնայած դրան, Վրաստանում եղել են վերոնշյալ հեռախոսազրույցի եւ հանդիպման կամայական մեկնաբանություններ։ Վրաստանում ՀՀ դեսպանատունը կրկին հայտարարում է, որ Հայաստանը շահագրգիռ է Վրաստանի կայունությամբ եւ ոչ մի դեպքում չի ձեռնարկի քայլեր, որոնք կարող են վնասել վրաց պետությանը կամ ընկալվեն որպես այդ երկրի ներքին գործերին միջամտելու փորձ։

Ռոբերտսոնը՝ Վրաստանին. «ՆԱՏՕ-ն բարեգործական կազմակերպություն չէ»

Մոտ ապագայում Վրաստանը որեւէ հնարավորություն չունի անդամակցելու ՆԱՏՕ-ին, երեկ Վաշինգտոնում հայտարարել է Հյուսիս-ատլանտյան դաշինքի գլխավոր քարտուղար Ջորջ Ռոբերտսոնը։ «ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու Վրաստանի ձգտումները չեն ամրագրվում նրա հնարավորություններով։ ՆԱՏՕ-ն շահերի ակումբ չէ եւ ոչ էլ բարեգործական կազմակերպություն։ Դաշինքին անդամակցությունը մեծ պատասխանատվություն է, եւ մենք առաջադրում ենք կոշտ պահանջներ բոլոր թեկնածուներին», ասել է Ռոբերտսոնը։

Ռուսական NTB հեռուստաընկերությունը հիշեցնում է, որ դեկտեմբերին Ռոբերտսոնը պաշտոնաթող է լինելու։ Վաշինգտոնում Ռոբերտսոնին ընդունել է նախագահ Բուշը։

вклад Нарекаци
Мудрость истории

• 1 месяц - 7% годовых
• от 1000 до 10000 USD или EURO
• досрочное изьятие - в течение 1 часа и начислением 2,5% годовых

вклад Хоренаци
Правота разума

• 3 месяца - 8,5% годовых
• от 1000 до 10000 USD или EURO
• досрочное изьятие - начисление 2,5% в течение 1 месяца, 4% - в течение 2 месяца, 5% - в течение 3 месяца
• при пролонгации - подарок "ArCa Classic"

СТАНДАРТНЫЕ ВКЛАДЫ В ДРАМАХ И ВАЛЮТЕ

Срок вклада	Выплата процентов	AMD	USD, EURO До 10.000	USD, EURO От 10.001 до 100.000
до востребования		3	2,5	
31 - 90 дней	в конце срока	8,5	7	7,5
	ежемесячно	8	6,5	7
91 - 182 дня	в конце срока	9	8	8,5
	ежемесячно	8	7	7,5
183 - 364 дня	в конце срока	10	9	9,5
	ежемесячно	9	8	8,5
365 дней и более	в конце срока	11	10	10,5
	ежемесячно	10	9	9,5

Вклады превышающие 50 млн. AMD или 100 тыс. USD, EURO - по индивидуальным ставкам.
Минимальная сумма срочных депозитов
• 50.000 AMD
• 100 USD, EURO

ЮНИБАНК | 53 98 70

АДРЕСА ФИЛИАЛОВ ЗАО "ЮНИБАНК"

• Центральный офис
г. Ереван, ул. Амиряна 12
тел: (3741) 539870, 539871, 534474
e-mail: unibank@unibank.am

• Филиалы в г. Ереване:
Филиал "КЕНТРОН"
ул. Абовяна 26
тел: (3741) 542431

Филиал "КОМИТАС"
ул. Комитаса 15/2
тел: (3741) 261838

Филиал "МАЛАТИЯ"
ул. Себастия 141
тел: (3741) 776627

• Филиалы в Армении:
Филиал "ВАНАДЗОР"
г. Ванадзор, ул. Тигран Мец 53
тел: (37451) 40872

Филиал "ГЮМРИ"
г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1
тел: (37441) 33055

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 13. 11. 2003. Գինը՝ 100 դրամ